

Best Books Eksamenhulp
Graad 11 Huistaal Taal- en lees oefenboek
MEMORANDA

Inhoud

Hoofstuk 1: Klankleer, hoofletters en punktuasie (bl. 1)	5
Begripstoets (bl. 2–5).....	5
Klankleer (bl. 5–7).....	5
Lettergrepe en klankgrepe (bl. 7–8).....	6
Woordaksent en sinsaksent (bl. 8–9).....	7
Klankverskynsels (bl. 9–10).....	7
Hooflettergebruik (bl. 10–11).....	7
Punktuasie (bl. 12–14).....	7
Hersieningsoefening A (bl. 14–15).....	8
Hersieningsoefening B (bl. 15–16).....	9
HOOFSTUK 2: MORFOLOGIE, TAALVERSKYNSELS, AFKORTINGS EN SPELLING (bl. 19).....	11
Begripstoets (bl. 19–23).....	11
Morfologie (bl. 23–30).....	11
Taalverskynsels (bl. 30–32).....	13
Afkortings (bl. 32–35).....	13
Spelling (bl. 35–39).....	14
Hersieningsoefening A (bl. 40–42).....	15
Hersieningsoefening B.....	16
HOOFSTUK 3: SELFSTANDIGE NAAMWOORDE EN VOORNAAMWOORDE (bl. 43).....	17
Begripstoets (bl. 43–47).....	17
Selfstandige naamwoorde (bl. 47–49).....	17
Meervoude (bl. 50–54).....	19
Verkleinwoorde (bl. 54–56).....	19
Geslag (bl. 57–59).....	20
Lande en mense (bl. 59–60).....	21
Voornaamwoorde (bl. 61–62).....	21
Hersieningsoefening (bl. 63–65).....	22
HOOFSTUK 4: BYVOEGLIKE NAAMWOORDE EN DEELWOORDE (bl. 66).....	24
Begripstoets (bl. 66–69).....	24
Byvoeglike naamwoorde (bl. 69).....	25
Verbuiging (bl. 71).....	25
Intensiewe vorme (bl. 72–73).....	25
Trappe van vergelyking (bl. 73–74).....	26
Deelwoorde (bl. 75–77).....	26
Hersieningsoefening (bl. 77–78).....	27
HOOFSTUK 5: WERKWOORDE EN BYWOORDE (bl. 79).....	28

Best Books Eksamenhulp
Graad 11 Taal- en lees oefenboek
Memoranda

	2
Begripstoets (bl. 79–83).....	28
Werkwoorde (bl. 83–85).....	28
Tyd (bl. 85–90).....	29
Die infinitief (bl. 90–91).....	31
Bywoorde (bl. 91–93).....	31
Hersieningsoefening (bl. 93–95).....	32
HOOFSTUK 6: ANDER WOORDSOORTE (bl. 96).....	33
Begripstoets (bl. 96–100).....	33
Lidwoorde (bl. 100–102).....	33
Telwoorde (bl. 102–104).....	34
Voegwoorde (bl. 104–106).....	34
Voorsetsels.....	35
Tussenwerpsels (bl. 108–109).....	35
Hersieningsoefening A (bl. 109–111).....	35
Hersieningsoefening B (bl. 111–112).....	36
HOOFSTUK 7: SINTAKSIS (bl. 112).....	37
Begripstoets (bl. 112–116).....	37
Enkelvoudige sinsontleding (bl. 116–118).....	37
Saamgestelde sinsontleding (bl. 118–120).....	38
Ontkenning (bl. 121–122).....	39
Sinstipes (bl. 122–123).....	40
Sinswyses (bl. 123–124).....	40
Lydende en bedrywende vorm (bl. 124–126).....	40
Direkte en indirekte rede (bl. 127–129).....	40
Hersieningsoefening (bl. 130–131).....	41
HOOFSTUK 8: SEMANTIEK (bl. 132).....	43
Begripstoets (bl. 132–136).....	43
Letterlike en figuurlike betekenis (bl. 136–141).....	44
Sinonieme (bl. 141–142).....	46
Antonieme (bl. 142–143).....	46
Homonieme (bl. 143–145).....	46
Homofone.....	47
Doeblatte (bl. 146).....	48
Paronieme (bl. 146).....	48
Een woord vir 'n omskrywing (bl. 148–150).....	49
Hersieningsoefening (bl. 150–152).....	49
EKSAMENVOORBEREIDING.....	51
VRAESTEL 1: JUNIE (bl. 153–164).....	51

AFDELING A.....	51
AFDELING B: OPSOMMING	51
VRAAG 2	51
AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES	52
VRAAG 3	52
VRAAG 4	52
VRAAG 5	52
VRAESTEL 1: JUNIE (Voorbeeld 2) (bl. 165–175).....	53
AFDELING A: BEGRIPTSTOETS	53
VRAAG 1	53
AFDELING B: OPSOMMING	54
VRAAG 2	54
AFDELING C: TAALSTRUKTURE.....	54
VRAAG 3	54
VRAAG 4	54
VRAAG 5	55
VRAESTEL 1: JUNIE (Voorbeeld 3) (bl. 176–187).....	56
AFDELING A: BEGRIPSTOETS.....	56
AFDELING B: OPSOMMING	57
VRAAG 2	57
AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES	57
VRAAG 3	57
VRAAG 4	57
VRAAG 5	58
VRAESTEL 1 NOVEMBER (Voorbeeld 1) (bl. 188–197).....	59
AFDELING A: BEGRIPSTOETS.....	59
AFDELING B: OPSOMMING	60
VRAAG 2	60
AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES	60
VRAAG 3	60
VRAAG 4	60
VRAAG 5	61
VRAESTEL 1: NOVEMBER (Voorbeeld 2) (bl. 198–209)	62
AFDELING A: BEGRIPSTOETS.....	62
AFDELING B: OPSOMMING	63
VRAAG 2	63
AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES	63
VRAAG 3	63

VRAAG 4	63
VRAAG 5	64
VRAESTEL 1: NOVEMBER (Voorbeeld 2) (bl. 210–220)	65
AFDELING A: BEGRIPSTOETS	65
AFDELING B: OPSOMMING	66
VRAAG 2	66
AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES	66
VRAAG 3	66
VRAAG 4	66
VRAAG 5	67
VRAESTEL 3: Voorbeeld 1	68
AFDELING A (bl. 228)	68
AFDELING B (bl. 231)	70
VRAESTEL 3: Voorbeeld 2	73
AFDELING A (bl. 235–236)	73
AFDELING B (bl. 238)	75
VRAESTEL 3: Voorbeeld 3	78
AFDELING A (bl. 242–243)	78
AFDELING B (bl. 246)	80

Hoofstuk 1: Klankleer, hoofletters en puntuasie (bl. 1)

Begripstoets (bl. 2–5)

1. ENIGE TWEE VAN DIE VOLGENDE: Sy is positief daaroor. Sy hou van die geluide. Sy dink dis een van die mooiste geluide van die nag. Dit laat haar veilig voel. ✓✓ (2)
2. Die sin beteken eintlik buite haar venster, maar hier sê sy dis buite haar verwysingsraamwerk. ✓ Dit beteken daar is baie wat sy nie van die natuur verstaan nie. ✓ (2)
3. ENIGE TWEE VAN DIE VOLGENDE: Besoekers is bang vir siektes, spinnekoppe, insekte, bye, wilde diere en vir misdadigers. ✓✓ (2)
4. Die dinge waaraan hulle nie gewoond is nie./Vreemde dinge. ✓ (1)
5. Mening ✓ Hulle het gedink hulle word aangeval. ✓ (2)
6. Daar was mense om die huis wat in kodeboodskappe gekommunikeer het. ✓ Die Belge het vreemde geluide gehoor. ✓ (2)
7. Paragraaf 6 verduidelik dat die verteller geskrik het, maar in paragraaf 10 is sy verlig. ✓ 'n Kontras kom dus hier voor. ✓ (2)
8. Bykomende inligting oor die uile word verskaf. ✓ Hulle is permanente inwoners van die plaas. Die gaste is die besoekers. Kontras word hier geskep. ✓ (2)
9. In paragraaf 12 weet die verteller reeds dat die uile hulle kleintjies leer vlieg. ✓ Dit word in paragraaf 13 verduidelik. ✓ (2)
10. Die buitelanders raak verlief op die uile. ✓ Hulle raak erger oor die uile as 'n ouma en oupa oor hulle kleinkinders. "Broeis" is woordspeling, aangesien die uile gebroei het. ✓ (2)
11. "groot"; "misterieus"; "ewig". ✓ (1)
12. Die natuur en die uile is rustig; die natuur is mooi, ✓ maar Suid-Afrika kan ook 'n gevaarlike plek wees. ✓ (2)
13. Leerder se eie gemotiveerde mening. Iets soos: Ja. ✓ Daar is baie wat ons nie begryp nie. Dit is mooi en uniek. ✓ (1)
14. Hy lyk gefrustreerd, want die hond verstaan hom nie. ✓ Die hond blaf steeds al het die huisinwoner hom mooi gevra om op te hou blaf, later geskel, gepleit en gevloek. ✓ (2)
15. "verskriklike nag" ✓ (1)
16. geskel/gepleit/gevloek ✓ (1)
17. Navorsing toon honde verstaan wat jy sê. ✓ (1)
18. Teks A: Die mense is rustig en opgewonde oor die uile. ✓ Teks B: Die mense is omgekrap en kwaad omdat die hond die hele nag geblaf het. ✓ (2)

[TOTAAL: 30]

Klankleer (bl. 5–7)

1.

	VOKALE	KONSONANTE	DIFTONGE
a) brak	a ✓	b/r/k ✓	
b) steurend	eu/e ✓	s/t/r/n/d ✓	
c) fraai		f/r ✓	aai ✓
d) uitgevloek	e/oe ✓	t/g/v/l/k ✓	ui ✓
e) navorsing	a/o/i ✓	n/v/r/s/g ✓	
f) taal	aa ✓	t/l ✓	
g) kyk		k ✓	y ✓

2.

- a) Dis 'n afwyking van die standaarduitspraak van 'n taal. ✓
- b) Artikulasie is hoe woorde uitgespreek word. ✓
- c) 'n Tweeklank of diftong is wanneer twee klanke in een lettergreep saamsmelt. ✓

3.

	VOKALE	DIFTONGE
a) opgeruimd	o/e ✓	ui ✓
b) verlatenheid	e/a	ei ✓
c) woud		ou ✓
d) eeue	e ✓	eeu ✓
e) dagbreek	a/ee ✓	
f) bondeltjies	o/e/ie ✓	
g) skemeraand	e/e/aa ✓	

4.

- a) affrikaat ✓
- b) lateraal ✓
- c) nasaal ✓
- d) frikatief ✓
- e) eksplosief ✓
- f) eksplosief ✓
- g) frikatief ✓

Lettergrepe en klankgrepe (bl. 7–8)

1.

	LETTERGREPE	KLANKGREPE
a)	ver/lig/ting ✓	ver/lig/ting ✓
b)	aan/val/ler ✓	aan/va/ler ✓
c)	oor/uil ✓	oor/uil ✓
d)	sog/gens ✓	so/gens ✓
e)	mot/te ✓	mo/te ✓
f)	hul/le ✓	hu/le ✓
g)	som/mi/ge ✓	so/mi/ge ✓

2.

- a) ka/mer ✓ oop; geslote ✓
- b) gas/te ✓ geslote; oop ✓
- c) oor/uil ✓ geslote; geslote
- d) glim/lag ✓ geslote; geslote ✓
- e) ge/lui/de ✓ oop; oop; oop ✓

Woordaksent en sinsaksent (bl. 8–9)

1.

- a) ... beteken dis 'n spesifieke groep gaste. ✓
- b) ... beteken dis 'n spesifieke groep mense. ✓
- c) ... beteken hulle kon nie die boodskap mis nie. ✓
- d) ... beteken dis 'n spesifieke boodskap. ✓
- e) ... beteken dis 'n spesifieke tipe toespraak. ✓
- f) ... beteken hulle het die boodskap nie gelees nie. ✓

2.

- a) interessant ✓
- b) geliefkoosde ✓
- c) melodie ✓
- d) atmosfeer ✓
- e) abnormaal ✓
- f) waarneming ✓
- g) definitief ✓

Klankverskynsels (bl. 9–10)

1.

- a) oorronding en ontronding ✓
- b) assimilasië ✓
- c) assimilasië en klanktoevoeging ✓
- d) nasalering en assimilasië ✓
- e) palatalisasië ✓
- f) assimilasië en assimilasië ✓ en klankweglating ✓
- g) klankverspringing ✓

Hooflettergebruik (bl. 10–11)

1.

- a) Die ✓ Belge ✓ het vir sewe jaar oor Kersfees ✓ kom kuier.
- b) Die ✓ artikel het gedurende Juliemaand ✓ in Sarie ✓ verskyn.
- c) Europeërs ✓ is altyd versigtig as hulle Afrika ✓ toe kom.
- d) As ✓ hulle nie bang is vir Afrika-bye ✓ nie, is dit vir die olifante en misdadigers.
- e) Die ✓ Kaapse ooruide ✓ het hulle lekker laat skrik.
- f) Ek ✓ is liewer bang Jan ✓ as dooie Jan ✓, Vriendin ✓! (NOTA: "Vriendin" kry hier 'n hoofletter, want dit staan in die plek van die meisie se naam.)
- g) Gelukkig ✓ kon hulle in Afrikaans ✓ met me. Scheepers ✓ kommunikeer en vertel wat gebeur het.

Punktuasie (bl. 12–14)

1.

- a) Die ✓ Kaapse ✓ ooruide₁ ✓ waarvan ek jou vertel het₁ ✓ het daardie jaar twee kuikens in die nes gehad₁ ✓
- b) Hulle ✓ was permanente inwoners in my tuin₁ ✓ ek was mal oor hulle₁ ✓
- c) Het ✓ die uile se groot₁ ✓ geel oë die wysheid van eeue weerspieël₁ ✓
- d) Die ✓ verteller het haar gaste oortuig₁ ✓ "✓Sjoe!₁ ✓" ✓ Julle hoef niks te vrees nie; ✓ hulle is onskadelik₁ ✓ "✓" ✓
- e) Die ✓ gaste het stadig ontdooi₁ ✓ maar was steeds 'n bietjie gespanne omdat Afrika ✓ so vreemd vir hulle was₁ ✓

- f) Daardie dag het ek vriende₂ wat gereeld elke sewe jaar kom kuier het₂ gemaak₂. ✓
g) “Ag ✓₂ ✓ die ou kleintjies is te kostelik! ✓” ✓ roep die twee Belge ✓ uit₂. ✓

2.

- a) Einde van 'n sin. ✓
b) Komma na die naam van die aangesprokene. ✓
c) Uitroep van opgewondenheid. ✓
d) Sarkasme. Gedagte is onvoltooid. ✓
e) Die muis sê dat die seuntjie pa gelukkig is, want dit kon 'n leeu gewees het, maar dit is 'n leeu wat agter die vader is. Dus is dit 'n gevaarlike situasie en die vader is nie gelukkig nie. ✓
f) Ja, dis die kind se naam vir sy pa. ✓
g) Is daar 'n sebratjie agter Pappa? ✓

Hersieningsoefening A (bl. 14–15)

1.

Die ✓ uitdrukking “Bambaduze” ✓✓ is die hoofkarakter se uitspraak van die Zoeloe frase ✓ wat “hou my vas” ✓ beteken.

Na ✓ sy broer se dood en sy ma wat hulle verlaat het om in Engeland ✓ die trauma van haar kind se dood te probeer ontvlug₂ ✓ lei Jurie en sy pa 'n afgesonderde lewe in Pretoria. Maar ✓ Jurie₂ ✓ 'n gemiddelde graad 11-seun ✓₂ ✓ lei 'n dubbele lewe. Hy ✓ steel motors, maar ook nie werklik steel nie; ✓ hy gaan ry 'n paar draaie en parkeer dan die motor iewers.

(14)

2.

a) uit/druk/king ✓	e) ge/mid/del/de ✓
b) hoof/ka/rak/ter ✓	f) ont/vlug ✓
c) be/te/ken ✓	g) mo/tor ✓
d) ver/laat ✓	

(7)

3.

- a) Niemand anders steel nie. ✓
b) Dis die metode wat hy gebruik. ✓
c) Hy steel niks anders as motors nie. ✓

(3)

4. Daar is motors op die voorblad en 'n tienerseun. Dis waaroor die roman handel. ✓ (1)

[25]

Hersieningsoefening B (bl. 15–16)

5.

a)	geen ✓
b)	geen ✓
c)	ou ✓
d)	geen ✓
e)	aai ✓
f)	ui ✓
g)	ei ✓

(7)

6.

	EKSPLOSIEF	FRIKATIEF	TRILLER	LATERAAL
a)	k/p			l
b)	tj/p			
c)		s		
d)	t	s		l
e)		v	r	
f)	t/k			l
g)	b/k			

(7)

7.

- a) ontronding ✓
- b) ontronding ✓
- c) klankweglating ✓
- d) oorronding ✓
- e) ontronding ✓
- f) assimilasië
- g) klanktoevoëging ✓

(7)

8.

- a) lettergrepe ✓
- b) klankgrepe ✓
- c) klankgrepe ✓
- d) lettergrepe ✓
- e) lettergrepe ✓
- f) klankgrepe ✓

(6)

9.

- a) Dis die naam van 'n speletjie. ✓
- b) Direkte rede: aanhalingstekens ✓
- c) Woord op sy eie bou spanning: hoofletter en punt aan die einde van die sin. ✓
- d) Onvoltooide sin – beletseltekens ✓
- e) Naam van 'n persoon ✓
- f) Weglating van 'n voëgwoord ✓
- g) Beklemtoneing ✓
- h) Komma voor die voëgwoord (uit Groëp 1 voëgwoorde) *maar* ✓

10. (8)

- a) ENIGE TWEE:
Jurie reageer nie as sy pa aan die deur klop nie.
Hy draai sy gesig weg van sy pa af.
Hy skink net vir homself Coke. ✓ ✓

(2)

- b) Enige TWEE wenke, leerder se eie gemotiveerde mening: Jurie moet vir sy pa sê hoe hy voel. OF Hy moet reageer as sy pa met hom praat. OF Hy kan vir sy pa ook iets skink om te drink. ✓ ✓

(2)

11.

- a) re/a/geer ✓
b) et/li/ke ✓
c) ta/fel ✓
d) na/der ✓
e) skie/lik ✓
f) ir/ri/teer ✓

(6)

[TOTAAL: 70]

HOOFSTUK 2: MORFOLOGIE, TAALVERSKYNSELS, AFKORTINGS EN SPELLING (bl. 19)

Begripstoets (bl. 19–23)

1. Dis die tyd wat die laaste Kersversierings, koekies en soetgoed uitverkoop word en winkels dus daarvan ontslae raak. ✓✓ (2)
2. Daar is rakke vol rooi harte, té soet sjokolades, blikke met strikke, plastiekrose en kaartjies vol beloftes. ✓✓ (2)
3. Die kaartjie is vol beloftes. ✓ (1)
4. “Valentyn, Valentyn, waar vat jy ons heen?” ✓ (1)
5. Die naam *Valentyn* het versprei. ✓ (1)
6. ’n Legende is ’n storie wat nie bewys kan word nie. Daar is onsekerheid oor die egtheid van die storie. ✓ (1)
7. Verliefdes kon hulle geliefdes kies. ✓ Valentynsdag is gevestig as die dag vir romanse. ✓ (2)
8. Dit is ’n hof vir geliefdes. ✓ Tydens Koning Karel VI se fees het die dames van die hof geskille en verskille tussen geliefdes aangehoor en uitspraak gelewer. ✓✓ (3)
9. Om elke jaar uitspattiger, maar duurder items op die winkelrakke te kry. ✓ (1)
10. Leerder se gemotiveerde mening ten opsigte van of Valentynsdag slegs ’n gewoonte is. Ja of nee.
Iets soos: Ja, mense sien dit as ’n lastigheid, want hulle skeep hul geliefdes die hele jaar lank af. Dit is dus iets wat hulle moet doen. ✓✓ (2)
11. “liefdesgebare deur die hart regeer moet word” ✓ (1)
12. Positief. ✓ Die skrywer is van mening dat Valentynsdag die roetine verbreek, want dis opwindend en plesierig en jy het ’n verskoning vir ’n nuwe uitrusting, kerslig, geskenke, die beste eetgoed, mooi woorde, elegansie, dapperheid en jy kan ’n kans waag. ✓✓ (3)
13. Valentynsdag is vernoem na Valentyn van Rome ✓, ’n priester wat geestelike versorging aan Christene gebied het. ✓ (2)
14. Hy fokus nie op ’n geliefde nie, want hy is moontlik alleen. Hy fokus op ander wat ’n diens lewer in die samelewing en maak ons bewus daarvan dat ons nie net op ons eie verhoudings moet fokus nie. ✓ (1)
15. Daar is ’n visuele voorstelling en ’n ander skrif. Die visuele voorstelling pas by die woorde “kuier saam”. (2)
16. “reël ’n fees” Teks 1 handel oor Valentynsdag ✓ en Teks 2 oor okkasies ✓. Valentynsdag is ’n okkasie. (2)
17. ENIGE TWEE: Idees vir resepte. OF Planne vir partytjies. OF Wenke en gedagtes. ✓✓ (2)
18. Konnotatiewe ✓ (1)

[TOTAAL: 30]

Morfologie (bl. 23–30)

1.

a)	nie ✓
b)	voorsien van ✓
c)	weer ✓
d)	oor ✓
e)	begin ✓
f)	voorsien van ✓
g)	begin ✓

2.

	KERN	BEPALER
a)	versiering ✓	Kers ✓
b)	rakke ✓	uitverkoping ✓
c)	dag ✓	Valentyn ✓
d)	goed ✓	eet ✓
e)	man ✓	vak ✓
f)	lig ✓	kers ✓
g)	gebare ✓	liefde ✓

3.

a) huisversiering ✓	e) brandweerman ✓
b) winkelrakke ✓	f) weerlig ✓
c) Kersdag ✓	g) handgebare ✓
d) huisgoed ✓	

4.

a) samestelling ✓	e) afleiding ✓
b) afleiding ✓	f) afleiding ✓
c) samestellende afleiding ✓	g) samestellende afleiding ✓
d) afleiding ✓	

5.

SIMPLEKS	KOMPLEKS
dag ✓	juwele ✓
jaar ✓	verlos ✓
neus ✓	gedruk ✓
onder ✓	dapperheid ✓
parfuum ✓	oorwerktes ✓
Februarie ✓	geliefdes ✓
kerk ✓	koningin ✓

6.

a) handsak ✓	e) rietstoel ✓
b) hemelsblou ✓	f) seesand ✓
c) lewenswyse ✓	g) stoelkussing ✓
d) resepteboek ✓	h) tydskrifrakke ✓

7.

a) opwindende ✓ plesierige ✓	e) misplaas ✓ geregverdig ✓
b) vermorsing ✓	f) verkyk ✓ verpakings/pakkies ✓
c) verlief ✓	g) koninklike ✓ beïndruk ✓
d) aanloklik ✓	

8. Eie voorstelle.

	WERKWOORD	AFLEIDING		WERKWOORD	AFLEIDING
a)	dink	verdink; gedagte	a)	lê	verlê; ligging
b)	dra	gedra; bedrading	b)	neem	ontneem; verneem
c)	druk	bedruk; drukking	c)	sien	versien; siening
d)	gaan	begaan; ontgaan	d)	sit	versit; sitting
e)	haal	behaal; verhaal	e)	sluit	besluit; ontsluit(ing)
f)	ken	verken; kennis	f)	soek	besoek; versoek(ing)
g)	kom	bekom; ontcoming	g)	stel	verstel; bestel(ling)
h)	laat	verlaat; gelaat	h)	werk	bewerk; verwerk(ing)

Taalverskynsels (bl. 30–32)

1.

a) pleonasme ✓	e) pleonasme ✓
b) nuutskepping/neologisme ✓	f) pleonasme ✓
c) leengoed ✓	g) kontaminasie ✓
d) analogie ✓	

2.

a) Grieks ✓	d) Frans ✓
b) Latyn ✓	e) Portugees ✓
c) Grieks ✓	

Afkortings (bl. 32–35)

1.

a) dokter ✓	f) antwoord asseblief ✓
b) mejuffrou ✓	g) kortboodskapdiens ✓
c) Bokstraat ✓	h) departement ✓
d) Maandag ✓	i) identiteitsdokument ✓
e) Universiteit van Kaapstad ✓	

2.

a) m.a.w. ✓	c) KKNK ✓
b) m.b.v. ✓	d) Afr. ✓

Spelling (bl. 35–39)

1.

a) beïnvloed ✓	h) Impi's ✓
b) finansiële ✓	i) oriënteer ✓
c) dieet ✓	j) skêrbeweging ✓
d) proteïen ✓	k) langbeenspinnekop ✓
e) oumatjie ✓	l) buitentoe ✓
f) flerrie ✓	m) nog steeds ✓
g) sterre ✓	n) gewelddadig ✓

2. Leerders se eie sinne, byvoorbeeld:

- a) Die leerder skryf aanmekaar, sonder ophou. ✓
Die tipe skrif: aanmeakaarskryf. ✓
- b) Sy broek is nie heel nie; sy broek skeur. ✓
Dit gaan broekskeur – dit gaan sleg. ✓
- c) Die redenaar praat goed. ✓
Hy probeer sy gedrag goedpraat – hy praat sy foute weg. ✓
- d) Die druiwe is nog nie ryp nie; dis groen druiwe. ✓
Groendruiwe is 'n tipe druif. ✓
- e) Die merrie (perd) is maer. ✓
Die maermerrie is die voorste deel van jou onderbeen. ✓
- f) Die jong vrou het nou 'n ouer liefde ('n ouer man)./Ouer liefde is selfs mooier as jong liefde. ✓
Elke mens het ouerliefde nodig. ✓ (Liefde en koestering van 'n ma en pa.)
- g) Die tydperk wat verloop het, is ses uur. ✓
Sesuur is die tyd op die horlosie. ✓
- h) My suster was vuil, nou is sy skoon. ✓
My skoonsuster is my broer se vrou. ✓
- i) Die lemoen is suur. ✓
Suurlemoen is 'n tipe vrug. ✓
- j) Die leer is te kort. ✓
Daar is 'n tekort aan medisyne in die land. ✓
- k) Ek hoor twee klanke: “r” en “l”. ✓
Tweeklanke is ook diftonge. ✓
- l) Die kat se bek is vuil. ✓ / Hy vloek baie en het dus 'n vuil bek.
Die ou vuilbek het vreeslik gevloek. ✓

- m) Die beeste op my oom se plaas is wild; jy kan nie naby hulle kom nie. ✓
In die wildtuin is daar baie wildebeeste. ✓
3. Die (a. **wêreld**) ✓ is kompleks. Ons probeer mekaar (b. **beïnvloed**) ✓ en elkeen gee net vir (c. **homself**) ✓ om. Maar daar is tye (d. **wanneer**) ✓ jy moet (e. **stilstaan**) ✓ en dink oor alles. Ons bestaan nie net uit 'n (f. **liggaam**) ✓ nie, maar ook 'n gees. En ons gee om vir mekaar. Ons het wortels, (g. **nê**) ✓? Daarom is daar so baie geleenthede geskep om te wys hoe jy voel. Dis 'n okkasie. Of jy nou in (h. **Suid-Afrika**) ✓, Nederland of (i. **Namibië**) ✓ bly, jy praat dieselfde hartstaal. (j. **Oumas**) ✓ en (k. **ma's**) ✓ is daar om die kinders te koester en saggies met geboorte die taal van die hart in die oor te fluister. Dit bly vir altyd by jou. As jy bid, bid jy in hierdie taal. As jy sterf, sterf jy in hierdie taal. Koester dit.

Hersieningsoefening A (bl. 40–42)

1. “Waar’s die Suiderkruis?” maak hy of hy nie weet nie. ✓✓ (2)
2. Samestelling ✓ Twee stamme: suid + kruis en **er** is 'n verbindingsklank. ✓ (1)
3. Kern: maan ✓ en bepaler: donker ✓ (1)
4. volmaan ✓ (1)
5. **S**uide ✓ (1)
6. woordherhaling ✓ (1)
7. verloklike ✓ (1)
8. Ek sien dit net in tyd. ✓ (1)
9. oë ✓ sê ✓ (2)
10. 'n Uitbreiding van dit wat die spreker wil hê moet volg. 'n Verduideliking volg dus. ✓ (1)
11. min of meer. ✓ Dit beteken *ongeveer*. ✓ (2)
12. katastrofies(e) ✓ (1)
13. Simpleks, want dit bestaan uit een stam. ✓ (1)
14. str. ✓ (1)
15. nie ✓ (1)
16. simpel ✓ Latyn ✓(Engels) (1)
17. hitte. Die kort vokaal dra die hoofklem. ✓ (2)
18. Dis die geluid van hitte en droogte. As gevolg van die droogte groei daar net onkruid. ✓ (1)
19.

a) ken ✓	
b) sus ✓	d) son + besie ✓
c) bed ✓	e) irriteer ✓

 (5)
20.

a) sonbed ✓	d) mensliewend ✓
b) roosboom ✓	e) kerkgebou ✓
c) landmerk ✓	

 (5)

Hersieningsoefening B

21.

a) wanneer ✓	g) kluts ✓
b) brokstukke ✓	h) terugkom ✓
c) Vorster-gesin ✓	i) Kersfees ✓
d) verskillende ✓	j) bagasie ✓
e) weer ✓	
f) eie huis ✓	

(10)

22.

a) -s ✓
b) -ns ✓
c) -s ✓

(3)

[13]

[TOTAAL: 45]

HOOFSTUK 3: SELFSTANDIGE NAAMWOORDE EN VOORNAAMWOORDE (bl. 43)

Begripstoets (bl. 43–47)

1. Dis anders, uitheems, nie algemeen nie. ✓ (1)
2. Jy groei geestelik deur die proses. ✓ (1)
3. As jy te oud is, gaan die mooi by jou verby, soos die bejaarde egpaar wat in die gondel lê en slaap. ✓✓ (2)
4. Mening. ✓ Daar is geen statistiek om die cliché te bewys nie. OF Letterlik gaan jy in elk geval armer wees. ✓ (2)
5. Mense gaan oorsee om te eet. ✓ Hulle gaan eet in Parys en Nice om by 'n restaurant met 'n Michelin-ster te eet. ✓ (2)
6. Gehalte-restaurant ✓ Gehalte-straatkos ✓ (2)
7. Dis geloofwaardig. ✓ Mense verwerk geestelike pyn deur te stap. 'n Pelgrimsreis is 'n reis vir jou siel. Mense gaan stap in Spanje en Italië. ✓ (2)
8. Enige EEN: ongerep OF onontwikkeld OF onderontwikkeld ✓ (1)
9. Waar. Jy het heeldag gestap, dus kan jy eet wat jy wil. Dis 'n verskoning. ✓ (1)
10. Die Via Francigene: 2 500 mense stap dit per jaar en dis minder gekommersialiseerd. ✓ Camino in Spanje: 'n Kwartmiljoen mense stap dit per jaar en dis gekommersialiseerd. ✓ (2)
11. 'n Mens gaan oorsee om te eet by eksotiese restaurante ✓, om jou kop skoon te maak ✓ en om te ervaar wat jy nie elke dag ervaar nie ✓. (3)
12. Die Suid-Afrikaanse toeris wil op die Europese platteland wees, want die atmosfeer is onvergeetlik. ✓
Eie mening oor of jy saamstem dat almal hier wil wees met motivering. ✓ (2)
13. Paragraaf 3 dui aan dat reis jou geestelik verryk. ✓ Paragraaf 12 verduidelik wat dit beteken om geestelik ryker te raak: as jy iets ervaar wat jy nie elke dag ervaar nie. ✓ (2)
14. Leerder se eie mening. ✓ Iets soos: Ja, die prentjie wat die byvoeglike naamwoorde skilder is aanloklik. (1)
15. Die idiomatiese uitdrukking in die titel beteken dat jy maak en optree soos die land se mense waar jy vertoef van jou vereis. As jy oorsee is, eet jy dus en doen jy wat die gasheerland bied. Jy stap dus ook waar almal stap. ✓✓ (2)
16. Die rand se waarde het gedaal. ✓ (1)
17. Die pa hou geld na die kind toe uit, maar hy wil dit nie aanvaar nie. OF Die koerantopskrif dui aan dat die waarde van die rand skerp gedaal het. ✓ (1)
18. Teks A: Mense belê in hulself deur met eksotiese vakansies te gaan. Teks B: Die seuntjie belê in homself deur nie die rand as sakgeld te aanvaar nie. Teks A: Die waarde van die rand het so gedaal dat mense dit nie kan bekostig om oorsee te gaan nie. Die seun in Teks B is bewus daarvan dat die rand se waarde gedaal het en hy wil sy sakgeld eerder in dollar hê, aangesien daardie geldeenheid sterker is. ✓✓ (2)

[TOTAAL: 30]

Selfstandige naamwoorde (bl. 47–49)

1.
  - a) sak – maatnaam ✓
geld – massanaam ✓
  - b) oë – soortnaam ✓
hartseer – abstrakte selfstandige naamwoord ✓

- c) bestemmings – soortnaam ✓
 moeite – abstrakte selfstandige naamwoord ✓
- d) vriendin – soortnaam ✓
 Facebook – eienaam ✓
- e) foto – soortnaam ✓
 egpaar – soortnaam ✓
- f) water – massanaam ✓
 Venesië – eienaam ✓
- g) trefreël – soortnaam ✓
 kroos – versamelnaam ✓

2.

a)	verskoning ✓
b)	snobisme ✓
c)	belewing ✓
d)	blydschap ✓
e)	verligting ✓
f)	rustigheid ✓
g)	verveling ✓
h)	opgewondenheid of opwinding ✓

3.

3.1	B ✓	3.2	F ✓	3.3	C ✓	3.4	D ✓	3.5	G ✓	3.6	A ✓	3.7	E ✓
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

4.

- a) bondel ✓
- b) werpsel ✓
- c) snoer/string ✓
- d) kolonie ✓
- e) gehoor ✓
- f) span ✓
- g) laning ✓
- h) bende ✓
- i) reeks ✓
- j) plaag ✓

5.

5.1	D ✓	5.2	A ✓	5.3	F ✓	5.4	B ✓	5.5	C ✓
5.6	E ✓	5.7	I ✓	5.8	G ✓	5.9	H ✓	5.10	L ✓
5.11	J ✓	5.12	K ✓	5.13	P ✓	5.14	T ✓	5.15	S ✓
5.16	N ✓	5.17	O ✓	5.18	R ✓	5.19	M ✓	5.20	Q ✓

Meervoude (bl. 50–54)

1.

a)	basse: lae stemme in 'n koor	baste: buite om bome
b)	lasse: waar 'n tou gelas is	laste: die moeilikhede wat ons saamdra
c)	middels: drink dit vir siektes	middele: goed wat jy doen om jou doel te bereik
d)	kusse: sinoniem vir soene	kuste: langs die see
e)	kasse: jou oë rus daarin	kaste: jy pak klere in die kas
f)	lusse: oogvormige strikkies	luste: begeertes
g)	rade: organisasies	raadgewinge: wenke
h)	rûe: agteraan die lyf	ruggens: koppies/berge/heuwels
i)	skuts: mense wat skiet	skutte: hier word diere gehou
j)	bals/balle: danspartye	balle: ronde voorwerpe
k)	motors: ry daarmee	motore: masjiene/enjins wat aandryf
l)	letters: die alfabet	lettere: tale

2.

- Die mate van die gordyne vir die restaurant is geneem. ✓
- Die manne in uniform beskerm die burgers van ons land. ✓ (NOTA: Dis gewoonlik mans op straat en manne in uniform.)
- Laat maak kopieë van die agenda vir die vergadering. ✓
- Die bord het in stukke gebreek. ✓
- Skotte ontmoet jy in Skotland. ✓
- Restaurante oorsee verwag jaarliks baie gaste. ✓
- Ons harte was baie seer toe ons moes terugkeer na Suid-Afrika. ✓

3.

a) aanbiedinge ✓	i) nuusblaai ✓
b) adresse ✓	j) paaie ✓
c) Arabiere ✓	k) redes ✓
d) besighede ✓	l) riviere ✓
e) Engelse	m) seë ✓
f) hawens ✓	n) skepe ✓
g) Hongare	o) Spanjaarde ✓
h) moondhede ✓	p) torings ✓

Verkleinwoorde (bl. 54–56)

1.

a) kroegie ✓	h) laggie ✓
b) vurkie ✓	i) dakkie ✓
c) dorpie ✓	j) bordjie
d) kopie ✓	k) kliëntjie ✓
e) kaside ✓	l) swembadjie ✓
f) magie ✓	m) tamatietjie ✓
g) messie ✓	n) uitjie ✓

- o) skubbetjie ✓
p) balletjie ✓
q) dammetjie ✓
r) pa'tjie ✓
s) piesankie ✓
t) koninkie ✓
- 2.
- a) sonneblommetjie ✓
b) koninkie ✓
c) vreemdelinkie ✓
d) dammetjie ✓
- 3.
- a) mansokkies ✓
b) geestesiekte ✓
c) sterftesyfer ✓
d) merendeels ✓
- u) woninkie ✓
v) slangetjie ✓
w) wangetjie ✓
x) ringetjie ✓
y) dingetjie ✓
- e) ma'tjie ✓
f) tuintjie ✓
g) motortjie ✓
h) riviertjie ✓
- e) universiteitstudent ✓
f) koppenent ✓
g) breinspoel ✓
h) hardnekkig ✓

Geslag (bl. 57–59)

- 1.
- a) sekretaresse ✓
b) gravin ✓
c) eksaminatrise ✓
d) lektrise ✓
e) inspektrise ✓
f) skryfster ✓
g) spreekster ✓
h) pianiste ✓
i) dogter ✓
j) prinsipale ✓
k) oumagrootjie ✓
l) niggie ✓
m) verpleegster ✓
- n) aktrise ✓
o) eggenote ✓
p) moeder ✓
q) susterskind ✓
r) onderwyseres ✓
s) kelnerin ✓
t) koningin ✓
u) kleindogter ✓
v) skoondogter ✓
w) mevrou/mejuffrou ✓
x) buurvrou ✓
y) sangeres ✓
z) godin ✓
- 2.
- a) teef ✓
b) berin ✓
c) sog ✓
d) wolvin ✓
e) merrie ✓
f) springbokkooi ✓
- g) koedoekoei ✓
h) hen ✓
i) wyfiepapegaai ✓
j) verskalf ✓
k) seekoeikoei ✓
- 3.
- a) vrouepolisiebeampte ✓
b) leeuwyfie ✓
c) weeskind ✓
- d) bedriegster ✓
e) vroueskeidsregter ✓
f) verleidster ✓

g) volstruiswyfie ✓	k) regisseuse ✓
h) peettante ✓	l) donatrise ✓
i) klaagster ✓	m) besigheidsvrou ✓
j) redaktrise ✓	n) vroue-ingenieur ✓

4.

a) masseuse ✓	f) bedelares ✓
b) eksekutrise ✓	g) ambassadrise ✓
c) doktersvrou ✓	h) oujongnooi ✓
d) vrouedokter ✓	i) burgemeestersvrou ✓
e) buurvrou ✓	

5.

5.1	J ✓	5.2	C ✓	5.3	F ✓	5.4	D ✓	5.5	H ✓
5.6	E ✓	5.7	I ✓	5.8	B ✓	5.9	G ✓	5.10	A ✓
5.11	O ✓	5.12	N ✓	5.13	K ✓	5.14	L ✓	5.15	M ✓

Lande en mense (bl. 59–60)

1.

a) Amsterdammers ✓	n) Stellenbossers ✓
b) Belge ✓	o) Soedannese ✓
c) Bethlehemmers ✓	p) Windhoekers ✓
d) Durbaniete ✓	q) Zanzibari's ✓
e) Grieke ✓	r) Angolese ✓
f) Irakkese/Irakiërs ✓	s) Chileense ✓
g) Italianers ✓	t) Estlandse ✓
h) Limpopoërs ✓	u) Florentynse ✓
i) Mexikane ✓	v) Israeliese of Israelse ✓
j) Moskowiete/Moskouers ✓	w) Kubaanse ✓
k) Mpumalanganse ✓	x) Noord-Kaapse ✓
l) Oostenrykers ✓	y) Paryse ✓
m) Pakistani's ✓	z) Russiese ✓

2.

a) Chinese ✓	e) Sloweense ✓
b) Europese ✓	f) Spaanse ✓
c) Franse ✓	g) Venesiese ✓
d) Kroasiese ✓	h) Yslandse ✓

Voornaamwoorde (bl. 61–62)

1.

a) wie – betreklike voornaamwoord ✓
b) mekaar – wederkerige voornaamwoord ✓
c) hulle – persoonlike voornaamwoord ✓
d) sy – persoonlike voornaamwoord ✓
e) hulle – persoonlike voornaamwoord ✓
f) wie – vraende voornaamwoord ✓

- g) wat – betreklike voornaamwoord ✓
  - h) waarvoor – betreklike voornaamwoord ✓
  - i) jy – onbepaalde voornaamwoord ✓
- 2.
- a) Wat is die koepelstad? ✓
  - b) Watse/Watter gerugte doen die rondte? ✓
  - c) Waar sypel onrus in? ✓
  - d) Wie is kinderhuiskinders? ✓

Hersieningsoefening (bl. 63–65)

- 1.
- a) persoonlike voornaamwoord ✓ (1)
  - b) wederkerende voornaamwoord ✓ (1)
  - c) onpersoonlike voornaamwoord ✓ (1)
  - d) onpersoonlike voornaamwoord ✓ (1)
  - e) onbepaalde voornaamwoord ✓ (1)
  - f) onbepaalde voornaamwoord ✓ (1)
  - g) persoonlike voornaamwoord ✓ (1)
  - h) besitlike voornaamwoord ✓ (1)
  - i) persoonlike voornaamwoord ✓ (1)
- [9]
- 2.
- a) Dit is die kinderhuis waaroor ek wonder. ✓ (1)
  - b) Sien jy die kinders na wie ek kyk? ✓ (1)
  - c) Hier is sy broek waarsonder hy nie op die gondel kan ry nie. ✓ (1)
  - d) Ek is nie seker waarvandaan die aardbewing kom nie. ✓ (1)
  - e) Die man wat op die trap gaan sit, dra 'n linnebroek. ✓ (1)
  - f) Dit is 'n aardbewing wat in die aand kom. ✓ (1)
  - g) Dit is die bril waarmee hy kyk. ✓ (1)
- [7]
- 3.
- a) waaroor ✓ (1)
  - b) vir wie ✓ (1)
  - c) daarop ✓ (1)
  - d) waarvan ✓ (1)
  - e) na wie ✓ (1)
  - f) wat ✓ (1)
  - g) iemand ✓ (1)
  - h) mekaar/die een die ander ✓ (1)
  - i) hom ✓ (1)
  - j) wie ✓ (1)

[10]

4.

	MEERVOUD	VERKLEINING
a)	kinders ✓	kindertjies ✓
b)	klippe ✓	klippies ✓
c)	goed/dinge ✓	goedjies/dingetjies ✓
d)	nagte ✓	naggies ✓
e)	stede ✓	stadjies ✓
f)	brille ✓	brilletjies ✓
g)	boomwortels ✓	boomworteltjies ✓

(7)

5.

- a) energie ✓
- b) gebeurlikhede/gebeurlikheid/gebeure ✓
- c) lange/lengte ✓
- d) bewerasie/bewing ✓

(1)

(1)

(1)

(1)

[4]

6.

- a) weeskind ✓
- b) alleenloper/alleenmens/alleenkind ✓
- c) buitestander ✓
- d) allemansvriend ✓
- e) fatalis ✓
- f) kinderoppasser ✓

(1)

(1)

(1)

(1)

(1)

(1)

[6]

7.

- a) vergelyking ✓
- b) personifikasie ✓

(1)

(1)

[2]

[TOTAAL: 45]

HOOFSTUK 4: BYVOEGLIKE NAAMWOORDE EN DEELWOORDE

(bl. 66)

Begripstoets (bl. 66–69)

1. Trevor Noah is vrolik en lag, maar tog is daar hartseer in sy lewe betrokke. ✓ (1)
2. Op soek na iets beters wees. OF Op soek na 'n beter lewe, toekoms. ✓ (1)
3. ENIGE TWEE: Hulle het gereeld kontak. OF Hy en sy ma is na aan mekaar, want hy beskou haar as sy grootste inspirasie. OF Hulle het 'n goeie verhouding. ✓✓ (2)
4. Die kykergetalle het meer as verdubbel. ✓ 176 lande kyk nou daarna teenoor die 70 lande wat voorheen daarna gekyk het. ✓ (2)
5. Om oor niks skaam te wees nie. Hy kom uit 'n gemengde huwelik: Sy ma is 'n Xhosa-vrou en sy pa 'n Switser. ✓ ✓ (2)
6. ENIGE TWEE: *TIME* het Trevor aangewys as een van sy tien leiers van die volgende generasie vir 2017. EN/OF Hy was op die voorblad van die tydskrif. EN/OF Hulle beskou hom as 'n baanbreker wat die wereld 'n beter plek wil maak. (2)
7. *TIME* het dit self op Instagram en ander sosiale netwerke geplaas. ✓ (1)
8. Hy kan die mense verenig omdat hy die Suid-Afrikaanse samelewing verstaan. ✓✓ (2)
9. ENIGE TWEE: Harde werk/goeie politieke insig/goeie aksentnabootsing/veelsydigheid/rypheid. ✓✓ (2)
10. Sy is ook 'n rolmodel en suksesvol oorsee. ✓ Sy is een van die min rolmodelle vir Suid-Afrikaners. ✓ (2)
11.
  - 11.1 Hulle interpreteer materiaal gou, maak dit hul eie en sê 'n dag later iets daaroor. ✓ (1)
  - 11.2 Hy kan twintig minute oor 'n nuwe gebeurtenis praat en dit laat klink asof hy dit al maande lank doen. ✓ (2)
12. Trevor is 'n komediant wat humor in mense se lewens bring, maar toe hy gebore is, kon sy ouers as gevolg van apartheid nie saam wees nie. Dis hartseer. Sy geboorte was dus 'n misdaad in die tyd van apartheid. ✓✓ (2)
13. Dis die eerste keer dat iets wat hy geskryf het die lig sien. ✓ Daar is literêre kenmerke in die werk. ✓ (2)
14. Dit verwys na Garbiñe Muguruza wat 'n inspirasie vir ander mense is. ✓ (1)
15. Trevor Noah se storie is ook inspirerend. ✓ (1)
16. Die woorde verwys na die Rolex-horlosie wat soos Garbiñe Muguruza is: gefokus en vasberade. Die horlosie bestaan al lank en het die pad gestap tot op die kruin van sukses. Mense wat 'n Rolex dra word as suksesvol beskou. ✓ (1)
17. Frankryk ✓ (1)
18. Vroue. Die advertensie impliseer dat vroue wat 'n Rolex dra, eienskappe met iemand besonders soos Garbiñe Muguruza deel. ✓ OF Vroue word aangemoedig om sterk en suksesvol te wees. ✓ (1)
19. Ja of nee. Leerder se eie gemotiveerde mening. Iets soos: Ja, die horlosie en die tennisspeler is tekens van sukses. (1)

[TOTAAL: 30]

Byvoeglike naamwoorde (bl. 69)

1.

SELFSTANDIGE NAAMWOORD	BYVOEGLIKE NAAMWOORD
Chase Rhys ✓	inspirerende ✓
skrywer ✓	betowerende ✓
Kaapstad ✓	dinamies ✓
man ✓	silwer ✓
neusring ✓	blou ✓
hare ✓	roekelose ✓
mense ✓	
kinders ✓	
bendegeweld ✓	

2.

ATTRIBUTIEF	
a)	Die beroemde komediant ✓
b)	Die aangename man ✓
c)	Sy humoristiese ma ✓
d)	Sy aansteeklike humor ✓

Verbuiging (bl. 71)

1.

a) bedeesde ✓	d) vae ✓
b) goeie ✓	e) hegte ✓
c) merkwaardige ✓	

Intensiewe vorme (bl. 72–73)

1.

a) doodbedaard ✓	f) pikdonker ✓
b) galbitter ✓	g) doodbang/vrekbang ✓
c) bloedjonk ✓	h) potdig ✓
d) plankdun ✓	i) kristalhelder ✓ en klokhelder ✓
e) piepklein ✓	

2.

2.1	E ✓	2.2	H ✓	2.3	G ✓	2.4	J ✓	2.5	B ✓
2.6	D ✓	2.7	A ✓	2.8	C ✓	2.9	F ✓	2.10	I ✓
2.11	L ✓	2.12	K ✓						

Trappe van vergelyking (bl. 73–74)

1.

VERGROTENDE TRAP	OORTREFFENDE TRAP
a) aangener ✓	
	n) afskuwelikste ✓
b) armer ✓	
	o) bedaardste ✓
c) bedremmender ✓	
	p) besadigste ✓
d) dapperder ✓	q) dapperste ✓
e) dowwer ✓	r) dofste ✓
	s) droogste ✓
f) ekonomieser ✓	t) ekonomiesste ✓
g) energiekeker ✓	u) energiekste ✓
h) forser ✓	v) forsste ✓
i) gawer ✓	w) gaafste ✓
j) meer geboë ✓	x) mees geboë ✓
k) harder ✓	y) hardste ✓
l) hinderliker ✓	z) hinderlikste ✓
m) meer ingenome ✓	

2.

a) kouer ✓	e) akkurater ✓
b) liefste ✓	f) amasantste ✓
c) tragiesste ✓	g) ambisiusste ✓
d) viesste ✓	

Deelwoorde (bl. 75–77)

1.

a) liefhebbende ✓	f) wagtende ✓
b) nikssegende ✓	g) laggende ✓
c) oplettende ✓	h) blosende ✓
d) oortreffende ✓	i) terleurstellend ✓
e) belangstellende ✓	

2.

a) geëerde ✓	f) erkende ✓
b) gebruikte ✓	g) ondersoekte ✓
c) goedgekeurde ✓	h) gerangskikte ✓
d) gehate ✓	i) bespreekte ✓
e) geïllustreerde ✓	j) verligte ✓

3.

a) bewoë ✓	d) veelseggende ✓
b) oorwoë ✓	e) opgang ✓
c) uitstekende ✓	f) toegewyde ✓

- g) intuïtiewe ✓
h) minagtende ✓
- 4.
- a) aangewese ✓
b) geswolle ✓
c) skoolgaande ✓
d) berese ✓
e) belese ✓
- f) bedroewende ✓
g) blywende ✓
h) opkomende ✓
i) bemind ✓
5. Leerder se eie sinne om die betekenis te onderskei, byvoorbeeld:
Gebreekte: Die gebreekte glas het my gesny. ✓
Gebroke: Die vrou is gebroke ná haar man se dood. ✓

Hersieningsoefening (bl. 77–78)

1. Attributiewe ✓ en predikatiewe byvoeglike naamwoorde ✓ (2)
2. blitsvinnig ✓ yskoue ✓ (2)
3. kwaaieste ✓ mees verleë ✓ (2)
4. dansend ✓ verbasend ✓ (2)
5. Akutteken. ✓ Die doel is om te beklemtoon. ✓ (2)
6. Die doel met die retoriese vrae is om die leser te betrek en om spanning te bou. ✓ (1)
7.
- a) ongewone ✓ (1)
b) sielkundige ✓ (1)
c) spanningsvolle ✓ (1)
d) hallusinatoriese ✓ (1)

[TOTAAL: 15]

HOOFSTUK 5: WERKWOORDE EN BYWOORDE (bl. 79)

Begripstoets (bl. 79–83)

1. Aan die leser. ✓ (1)
2. Die woorde wat deur haar geskryf is of uitgedink is en toe neergeskryf is. ✓ (1)
3. Sy het graag as kind gelees. ✓ Sonder lees sou haar lewe vervelig wees. ✓ (2)
4. Hulle was nie opwindend genoeg in die boekies nie ✓ en die skrywer het hulle oor uitgedink/herskep ✓. (1)
5. Die boeke het haar leer lees. ✓ (1)
6. Waar, “my trane was naby”. ✓ (1)
7. Dit het aan haar die waarde van vertaling geleer. ✓ Vertaling het die wêreld vir haar in haar eie taal kom wys. ✓ (2)
8. Mening. ✓ Haar ma het die skryfster se boeke graag gelees. ✓ (2)
9. Hulle skryf oor waarhede wat almal laat voel dit is soos hul eie stories. ✓ (1)
10. Die digkuns ✓ en musiek (“sing”) ✓. (2)
11. illusie ✓ (1)
12. Boeke is woorde en vertel ’n storie ✓. ’n Mens leer lesse wat jou bybly, al het jy die boek klaar gelees. ✓ (2)
13. ENIGE TWEE: Dit laat haar veilig voel. Sy doseer digkuns. Die digters se werke wat sy onderrig, is deel van haar geskiedenis. ✓✓ (2)
14. Die woorde wys die denkrigting aan. ✓ Dit dui op die idee dat Afrikaans nie sal verdwyn solank mense dit praat nie. ✓ (2)
15. Woordboemelaar: Iemand wat woorde bedel. OF Iemand wat luister na mense se woorde en waarskynlik as hul eie neerskryf. ✓
Boeknomade: Iemand wat reis met boeke en waarskynlik baie lees. OF Iemand wat na boeke of stories soek. ✓ (2)
16.
  - 16.1 ter nagedagtenis ✓ (1)
  - 16.2 Sy doseer digkuns, dus weet sy waarvan sy praat. ✓ (Philips is ook self ’n digter.) (1)
17. samesyn ✓ (1)
18. Teks A handel oor lees en Teks B is ’n tydskrif wat jy kan lees. ✓ (1)
19. Jy kan inteken op die gedrukte tydskrif ✓ of dit digitaal lees. ✓ (2)
20. Tuisteskepping ✓ (1)

[TOTAAL: 30]

Werkwoorde (bl. 83–85)

1.
  - a) Oorganklik ✓
  - b) Onoorganklik ✓
  - c) Oorganklik ✓
  - d) Onoorganklik ✓
  - e) Onoorganklik ✓
  - f) Oorganklik ✓
  - g) Oorganklik ✓
2.
  - a) Hulpwerkwoord van vorm ✓
  - b) Hulpwerkwoord van tyd ✓
  - c) Koppelwerkwoord/hoofwerkwoord ✓
  - d) Hoofwerkwoord ✓
  - e) Hoofwerkwoord ✓
  - f) Koppelwerkwoord ✓
  - g) Hoofwerkwoord ✓

3.

Dit is ✓ 'n aangrypende verhaal oor vriendskap, verlies en die demone wat tieners takel. Die hoofkarakter word ✓ nou groot. Dit is ✓ in die taal van vandag se tiener geskryf. Die hoofkarakter is ✓ 'n 16-jarige seun. Hy bly ✓ versot op branderplankry. Hy skyn ✓ 'n karakter te wees met wie tieners en veral seuns maklik sal kan identifiseer.

4.

	WERKWOORD	SKEIBAAR	ONSKEIBAAR
a)	oortrek	Sy trek die boek oor. ✓	Hy is oortrek van die waterpokkies. ✓
b)	oorweeg	Ek weeg die vleis oor. ✓	Ek oorweeg dit of ons sal gaan fliet. ✓
c)	aanvaar	Ek vaar aan met die bootjie. ✓	Ek aanvaar jy kan die taak doen. ✓
d)	ondergaan	Die son gaan onder. ✓	Ek ondergaan 'n operasie. ✓

Tyd (bl. 85–90)

1.

- a) Digbundels was my veilige hawe, die plek waar ek stilgehou het. ✓
Digbundels sal my veilige hawe wees, die plek waar ek sal stilhou. ✓
- b) Ek het P.J. Philander se *Konka* gelees en wou vir die spreker sê ons het dit 'n "ghellieblik" genoem waar ek gebly het. ✓
Ek sal P.J. Philander se *Konka* lees en vir die spreker sê ons sal dit 'n "ghellieblik" noem waar ek bly. ✓
- c) Ek het digkuns doseer. ✓
Ek sal digkuns doseer. ✓
- d) In memoriam het ek saam met Philander, Adam Small en Patrick Petersen geloop. ✓
In memoriam sal ek saam met Philander, Adam Small en Patrick Petersen loop. ✓
- e) Hul woorde het in verset gekom; hulle woorde het met gebalde vuiste gesing. ✓
Hul woorde sal in verset kom; hulle woorde sal met gebalde vuiste sing. ✓
- f) My studente het my na Small se kompasnaaldwoorde gedraai: "Ek het nie getwyfel aan die toekoms van Afrikaans nie." ✓
My studente sal my na Small se kompasnaaldwoorde draai: "Ek sal nie aan die toekoms van Afrikaans twyfel nie." ✓
- g) As daar mense was wat Afrikaans gepraat het, sou die taal bestaan. ✓
As daar mense sal wees wat Afrikaans sal praat, sal die taal bestaan. ✓

2.

a)	lug ✓
b)	pla ✓
c)	bring ✓
d)	neem/dra ✓
e)	dra ✓
f)	gepleeg ✓
g)	vergoed ✓
h)	toelaat ✓
i)	voer ✓
j)	aanvaar ✓
k)	ontslaan ✓
l)	aangegee ✓
m)	aangeteken ✓
n)	ontbloot ✓
o)	verbreek ✓

p)	gedraai ✓
q)	stel ✓
r)	gelaat ✓
s)	verkeer ✓
t)	berokken ✓
u)	slaak ✓
v)	bring ✓
w)	gehou ✓
x)	vergryp ✓
y)	onthef ✓
z)	voorgelees ✓
aa)	verkrag ✓
bb)	nagelaat ✓
cc)	beland ✓
dd)	gelaat ✓

3. Leerder se eie sinne, byvoorbeeld:

- a) Ek belowe ek sal jou help. ✓
Jy moet jou belofte hou. ✓
- b) Ek kies die groen een. ✓
My keuse is die groen een. ✓
- c) Dit klink soos 'n mooi storie. ✓
Die klank is hard. ✓
- d) Ek geniet mooi stories. ✓
Die genot van 'n mooi storie is ongeëwenaar. ✓
- e) Ek sal jou help. ✓
My hulp is baie werd. ✓

4.

- a) Hy stel die lig sodat die skildery goed belig word/Die spreker het die kwessie deeglik belig. ✓ Ek is verlig die ongeluk was nie te ernstig nie. ✓
- b) Die bestelling vir die nuwe boek is vandag geplaas. ✓ Ek maak 'n afspraak by die dokter. ✓
- c) Jy moet versigtig wees om nie jou identiteit bekend te maak nie. ✓ Die identifikasie van diere is nodig. ✓
- d) Ek is vasbeslote (GEDETERMINEERD) om eendag ook 'n boek te skryf. ✓ Hy is 'n vasberade (STANDVASTIG) man wat hom nie van stryk sal laat bring nie. ✓
- e) Die man spandeer te veel geld aan elektronika. ✓ Sy bestee al haar tyd om sy boeke te lees. ✓
- f) Die studente se deelname aan die bespreking was goed. ✓ Ek het deelneming betuig met die dood van sy geliefde. ✓

- g) Ek wil jou aanraai om versigtig met jou geld te werk. ✓ Ek beveel hom vir die onderwyspos aan. ✓
- h) Boet en Saartjie eet Saterdaggaande braaivleis. ✓ Ons gaan vandag vleis braai. ✓
- i) Lees die boek slegs oorsigtelik. ✓ Sy dra opsigtelik grimering. ✓
- j) Die skrywer moet maar van haar planne om oorsee te gaan, af sien. ✓ Ek het haar na haar troue gaan weg sien. ✓
- k) In die kinder storie knibbel die muis aan die kaas. ✓ Ek kibbel oor 'n prys wat ek nie wil betaal nie. ✓
- l) In die drama het die diewe die arme vrou se motor gekaap. ✓ Die vliegtuig is deur terroriste geskaak. ✓

Die infinitief (bl. 90–91)

1.

- a) Die boek is nêrens te vinde nie. ✓
- b) Julle moet aanhou om te soek. ✓
- c) Dis te hope dat die boek gevind sal word. ✓
- d) Ons het gesukkel om die boek te vind. ✓
- e) Hy het sy tyd bestee deur 'n boek te lees. ✓
- f) Terwyl die water gestyg het, het sy lus gehad om iets produktiefs te doen. ✓
- g) Die seun het begin om die boek te lees. ✓
- h) Dit was te vroeg om te lees. ✓
- i) Hulle hou daarvan om te lees. ✓
- j) Gedurende die nag het hy begin om te lees. ✓
- k) Die seun het die vorige nag begin om te lees. ✓
- l) Wanneer is hulle boeke te wagte? ✓
- m) Dit was nie moeilik om te doen nie. ✓
- n) Die ouers het van die boeke te hore gekom. ✓

Bywoorde (bl. 91–93)

1.

- a) Ek lees elke Maandag gretig Ena Murray se boeke op pad huis toe. ✓
- b) My pa het hom daagliks vir ure in sy studeerkamer met digkuns opgehou. ✓
- c) Ek kon nie verstaan hoe 'n mens deesdae so stadig aan so 'n dun boekie kon lees nie. ✓

2.

- a) **mettertyd** ✓ Bywoord van tyd ✓
- b) **smiddae** ✓ Bywoord van tyd ✓
- c) **gesels-gesels** ✓ Bywoord van wyse ✓
- d) **nooit . . . nie** ✓ Bywoord van modaliteit (ontkenning) ✓
- e) **tog** ✓ Bywoord van modaliteit (toegewing) ✓
- f) **verreweg** ✓ Bywoord van graad ✓

3.

- a) Ek lees my koerant soggens. ✓
- b) Saans kyk ek televisie. ✓
- c) Die kat hou my snags wakker. ✓
- d) Die kinders speel buitenshuis. ✓
- e) Ek doen my huiswerk binnenshuis. ✓

- f) Ek koop maandeliks tydskrifte. ✓
- g) Ek koop die koerant daaglik. ✓
- h) Ek het gister al die boek klaar gelees. ✓
- i) Ons gaan oormôre met vakansie. ✓
- j) Hansie en Grietjie stap huiswaarts. ✓
- k) Die gestewelde kat het nou-nou/pas deur die venster gespring. ✓
- l) Daardie peuter se medisyne moet mondelings gegee word. ✓
- m) Die onderwysers praat herhaaldelik oor die letterkunde. ✓
- n) Pinocchio het skaamteloos leuens vertel. ✓
- o) Daar is baie dinge wat ons nie wil doen nie, maar ons doen dit pligshalwe. ✓

Hersieningsoefening (bl. 93–95)

1.	“wegskuiﬀ” ✓	(1)
2.	tatoes ✓ eeue ✓ tatoeëer ✓	(3)
3.	“dadelik” ✓	(1)
4.	“is” ✓	(1)
5.	Skeibaar ✓	(1)
6.	wonderlik ✓	(1)
7.	Oorganklik ✓, die werkwoord word deur ’n direkte voorwerp gevolg. ✓	(2)
8.	“Ek persoonlik” ✓	(1)
9.	Koppelwerkwoord ✓	(1)
10.	’n Skoenlapper sal ook haar gunstelinggedierte wees. ✓	(1)
11.	Hier was ’n lys van goed wat vermy is. ✓	(1)
12.	Hulpwerkwoord van wyse ✓	(1)
13.	Die kan met water in staan op die stoep. ✓	(1)
14.	Jy sou tien keer meer pyn hê as daardie ding ontsteek het. ✓	(1)
15.	“breed” – bywoord van wyse ✓	(1)
16.	Die pad is breed. ✓	(1)
17.	Hy teken. OF Hy teken die tatoes. ✓	(1)
18.	Sy wil die naweek daarmee spog. ✓ Sy gebruik sleng. ✓	(2)
19.	Sy wil ’n skoenlapper kry, want skoenlappers is haar gunstelinggedierte. ✓	(1)
20.		
20.1	Dewald se ouers het hom na ’n nuwe skool gestuur. ✓	(1)
20.2	Sy lewe is omvergegooi. ✓	(1)
20.3	Elke skool het nuwe uitdagings en sy boelies gehad. ✓	(1)
20.4	Dit was nie maklik om ’n tiener te wees met ’n skielike hakkelproebleem nie. ✓	(1)
20.5	Dewald het probeer om weer sy balans te vind. ✓	(1)
20.6	Dit terwyl een van die grootste boelies in die skool sy lewe hel gemaak het. ✓	(1)
20.7	En hy het besluit: Genoeg is genoeg. ✓	(1)

[TOTAAL: 30]

HOOFSTUK 6: ANDER WOORDSOORTE (bl. 96)

Begripstoets (bl. 96–100)

1. Die verwagting dat die slimfoon skadelik is en dinge vernietig so ver dit gaan. ✓ (1)
2. Die slimfoon is in talle aspekte van ons lewens gevaarlik/nadelig. ✓ (1)
3. In paragraaf 2 word 'n stelling gemaak dat slimfone nie net vir bel is nie. ✓ In paragraaf 3 word daar uitgebrei: Jy kan nou nuusblaai op jou foon lees. ✓ (2)
4. Konnotatief ✓ Dit beteken om jou invloed te laat geld. ✓ (2)
5. Betekenisassosiasie met perde. Die motors wat 'n gemeenskaplike oorsprong het, is dus soortgelyk. ✓ (1)
6. Jy kry voordeel uit komponente wat op groot skaal vervaardig word. ✓ Hoe meer jy vervaardig, hoe goedkoper is die komponent. ✓ (2)
7. Die ontwikkelingskoste is gehalveer ✓ en die kompleksiteit van fabriek is verlaag ✓. (2)
8. Koste is verminder ✓, oornames tussen maatskappye het meer sin gemaak ✓ en nuwe modelle kon vinniger na markte gebring word ✓. (3)
9. Die suggestie is daar dat mense wat van Volkswagen hou baadjies met embleme daarop dra. ✓ So 'n persoon sou daarop trots kon wees dat Volkswagen meganika met Audi Q7 en Bentley Bentayga deel. ✓ (2)
10. Dit kan gebeur dat slimfone produksiegeheime kan verklap, want jy hoef net te sien, 'n foto te neem en te deel. ✓ Dis algemeen. OF Niemand sal snaaks dink nie. ✓ (2)
11. Hulle wil hul selfrytegnologie aan die wêreld bekendstel deur selfrymotors as taxi's aan lande beskikbaar te stel. ✓ ✓ (2)
12. Interaktiewe virtuele motorfeeste sal dit moontlik maak vir vervaardigers om hul produkte met behulp van toepassings te demonstreer en kopers sal só meer betrokke wees. ✓ ✓ (2)
13. Die gedrukte koerant is grootliks vervang met virtuele nuus, dus koop mense nou minder gedrukte koerante en dié tegnologiese vooruitgang kan nie gestop word nie. ✓ ✓ (2)
14. "Suinig met bande ook" ✓ (1)
15. Die handelaar sal bykomstighede aan die koper wys om die motor meer persoonlik te maak en nut te gee. ✓ (1)
16. Teks A noem die bekendstelling van die Volkswagen Tuareg ✓ en Teks B is 'n advertensie wat die Volkswagen Kombi adverteer en bekendstel. ✓ (2)
17. As jy 'n groot familie het. ✓ (1)
18. Alliterasie van die k-, en t- klank / Dis groot en vet gedrukte letters. ✓ (1)

[TOTAAL: 30]

Lidwoorde (bl. 100–102)

1.		
a)	Pa is op kantoor. ✓	Pa is op die kantoor (byvoorbeeld op die dak). ✓
b)	Die vrou met die lank vingers ry 'n Kombi. ✓	Die vrou wie se vingers lank is, ry 'n Kombi. ✓
c)	Sy wil trou. ✓	Sy soek 'n spesifieke man. ✓
d)	Ek het motors van alle soorte bestuur. ✓	Ek het spesifieke motors bestuur. ✓
e)	Moenie mense bewus maak van iets wat verkeerd is nie. ✓	Die honde slaap letterlik en moenie wakker gemaak word nie. ✓
f)	Hy is in die tronk. ✓	Hy is fisiek agter spesifieke tralies. ✓
g)	Om te baklei. ✓	Appels swaai heen en weer. ✓
h)	Pa snork. ✓	Pa saag spesifieke balke. ✓

i)	Familie is belangriker as vriende. ✓	Die tekstuur van bloed is dikker as water. ✓
j)	Hy is besig met gevaarlike dinge. ✓	Hy speel letterlik met vuur. ✓
k)	Hulle doen dieselfde dinge. ✓	Die twee voëls lyk dieselfde. ✓
l)	Hy is maer. ✓	Fisiek net spesifieke vel en bene. ✓
m)	Hou nie van die kos nie. ✓	Die tande in die mond is lank. ✓
n)	Hy vertel leuens. ✓	Hy skiet stukke spek met 'n rekker of iets. ✓
o)	Nie belangrik wees nie. ✓	Die note in 'n orkes saam met 'n ander viool speel. ✓
p)	Hy wil paar. ✓	Hy is beseer en sleep een vlerk. ✓

Telwoorde (bl. 102–104)

1.
  - a) verskeie – onbepaalde hooftelwoord ✓
  - b) talle – onbepaalde hooftelwoord ✓
  - c) hoeveelste – onbepaalde rangtelwoord ✓
  - d) middelste – onbepaalde rangtelwoord ✓
  - e) derde – bepaalde rangtelwoord ✓
  - f) etlike – onbepaalde hooftelwoord ✓
  - g) vyf – bepaalde hooftelwoord ✓

Voegwoorde (bl. 104–106)

1.
  - a) Ek leer hard, dog my broer leer niks; hy is die hele dag besig met sy selfoon. ✓
  - b) Hy kan nie vinnig ry nie, aangesien hy nooit sy motor laat diens het nie. ✓
  - c) Die Kombi is nie duur nie; intendeel, die motor is bekostigbaar. ✓
  - d) Sy selfoon is stukkend; gevolglik kon hy jou nie bel nie. ✓
  - e) Jy moet hard werk; tensy jy nie suksesvol wil wees nie. ✓
  - f) Elke wiel werk afsonderlik; derhalwe is die motor se remstelsel buitengewoon. ✓
2.
  - a) Die motors is goed gebou en dit is een van die redes waarom VW vandag een van die grootste voertuigvervaardigers ter wêreld is. ✓ Onderskikkend ✓
  - b) Daar word baie motors verkoop omdat fabrieke oor die wêreld heen miljoene enjins bou. ✓ Onderskikkend ✓
  - c) 'n Gedeelte produksielyn halveer die kompleksiteit van jou fabrieke; gevolglik is die pryse laer. ✓ Onderskikkend ✓
  - d) Die modulêre boutegniek het vervaardiging in die 1980's vereenvoudig; derhalwe is kostes verminder. ✓ Onderskikkend ✓
  - e) Nuwe modelle kon vinniger na die markte gebring word; trouens, dit het die markte oorgeneem. ✓ Onderskikkend ✓
  - f) Dit is duidelik dat, hoewel die motors nie goed vervaardig is nie, die motors mooi sal wees. ✓ Onderskikkend ✓

Voorsetsels

1.

a) aan ✓	l) Na ✓
b) bo ✓	m) om ✓
c) bo ✓	n) onder ✓
d) deur ✓	o) oor ✓
e) buite ✓	p) op ✓
f) in ✓	q) per ✓
g) aan ✓	r) op ✓
h) aan ✓	s) teen ✓
i) in ✓	t) Ten ✓
j) aan ✓	u) voor ✓
k) agter ✓	

2.

a) voor ✓	f) onder ✓
b) van ✓	g) met/op ✓
c) tussen	h) per ✓
d) tot	i) tussen ✓
e) in	j) tussen ✓

Tussenwerpsels (bl. 108–109)

1.

1.1	L ✓	1.2	G ✓	1.3	H ✓	1.4	I ✓	1.5	F ✓	1.6	C ✓
1.7	D ✓	1.8	K ✓	1.9	E ✓	1.10	A ✓	1.11	B ✓	1.12	J ✓

2. Leerder se eie sinne, byvoorbeeld:

- Hokaai! Dis nou genoeg. ✓
- Gits! Ek wonder of die motor wel so goed is. ✓
- Eureka! Ek het dit reggekry! ✓
- Allawêreld! Dis 'n spoggerige selfoon! ✓
- Haai! Hoe gaan dit?
- Aarde! Jou kamer lyk soos 'n nes! ✓

Hersieningsoefening A (bl. 109–111)

- Bepaalde lidwoord ✓ (1)
- Bepaalde hooftelwoord ✓ (1)
- Die elf speel saam met die feetjies. ✓ (1)
- diplomaties ✓ (1)
- “om te onderskei” ✓ (1)
- Ma noem ons op ons voorname sodat jy moet weet dinge is nou ernstig. ✓ OF Ma noem ons op ons voorname daarom moet jy weet dinge is nou ernstig. ✓ (1)
- Ag nee! ✓ Teleurstelling ✓ (2)
- kwaad ✓ (1)
- Komma voor die naam van die aangesprokene ✓ en Pa met 'n hoofletter, want dis sy naam ✓. (2)

10. Neweskikkend. ✓ Dis twee hoofsinne wat verbind is sonder dat die woordorde verander. ✓ (2)
11. “Daar!” ✓ (1)
12. vir/van ✓ (2)
13. Die lyk is in die doodskis. ✓ (1)
14. Hy lug sy mening. ✓ (1)
15. des ✓ (1)
16. Daar staan die motor wat jy kan gebruik. ✓ (1)
17.
17.1 ongelukkig ✓ (1)
17.2 ou ✓ (1)
17.3 onmoontlik ✓ (1)
17.4 dood ✓ (1)
17.5 dikwels ✓ (1)
17.6 humoristies ✓ (1)
17.7 selfversekerd ✓ (1)
17.8 agter ✓ (1)
17.9 aanvallend ✓ (1)
17.10 stadig ✓ (1)
[30]

Hersieningsoefening B (bl. 111–112)

18.
18.1 van ✓ 18.7 op ✓
18.2 in ✓ 18.8 in ✓
18.3 met ✓ 18.9 voor ✓
18.4 in ✓ 18.10 van ✓
18.5 in ✓ 18.11 vir ✓
18.6 van ✓ (11)
19.
19.1 Die blondkopvrou het geglo Hans kan gelukkig wees, mits hy hard werk. ✓ (1)
19.2 Desondanks Hans se gebrek kon hy later self oor die weg kom. ✓ (1)
19.3 Hy wou teruggaan skool toe, ofskoon hy nie kon sien nie. ✓ (1)
19.4 Sy sig was ’n hindernis; tog het hy hard probeer. ✓ (1)

[TOTAAL: 45]

HOOFSTUK 7: SINTAKSIS (bl. 112)

Begripstoets (bl. 112–116)

1. “noukeurig” en “gefynkam” ✓ (2)
2. Die seuns het erge fisieke, emosionele en geestelike spanning ervaar. ✓ (1)
3. Toe hulle die grot ingegaan het, was daar ’n bietjie water. Op pad terug kon hulle nie uitgaan nie, want die watervlakke het gestyg. ✓ Hulle was almal in gevaar om vasgekeer te word en uiteindelik waarskynlik te verdrink. ✓ (2)
4. Die reën. ✓ (1)
5. Ja, die strategieë was sinvol. Dit het hulle positief laat bly. ✓ Die seuns het so min as moontlik beweeg om energie te spaar, hulle wou nie aan kos dink nie, om nie honger te raak nie, hulle het water gedrink en slakke geëet om aan die lewe te bly en nie te ontwater nie. ✓ Hulle het ook gedurig na ’n ander uitgang gesoek en met skerp klippe in ’n grotmuur gekrap om ’n tunnel te grawe om uit te kom. ✓ (3)
6. Die seun het geskrik ✓, want die duiker het in die donker met hulle gepraat en wel in Engels ✓. Hy kon hom nie verstaan nie. ✓ (2)
7. ’n Held is iemand wat sy lewe vir iemand anders opoffer. ✓ Saman Gunan se suurstof het tydens die operasie opgeraak en hy het gesterf terwyl hy die seuns wou help. ✓ (2)
8. Dit was ’n gevaarlike operasie. ✓ Die seuns het ongedeerd daarvan afgekom/Dis ’n wonderwerk. ✓ (2)
9. Die operasie het sowat twee weke geduur. ✓ Duikers, soldate, plaaslike burgers en kundige reddingswerkers uit sewe lande het deelgeneem. ✓ (2)
10. Leerder se eie mening. Dis waar dat ’n rysplaas weer kan teruggroei, maar menselewens nie. OF Menselewens is kosbaar en kan nie teruggebring word nie. ✓. ✓ (2)
11. Dit handel oor sokkerseuns wat uit ’n grot in Thailand gered is. ✓ Om die water uit te pomp is ’n rysplaas verwoes. Dit was ’n moeilike operasie, dus was dit ’n probleem om hulle daar uit te kry. ✓ Dus: ’n Taai tameletjie en dis woordspeling. ✓ (3)
12. “’n Dag ná die reddingspoging is die grotte heeltemal oorstroom.” ✓ (1)
13. Filmmakers val oor mekaar om nou die storie te verfilm. ✓ (1)
14. Ja. ✓ Daar is ’n kaart en die skrif wat verskil is ook interessant. ✓ (2)
15. Mense wat wil werk en eers ’n brugjaar wil neem ✓, maar ook wil reis en mense wat onderwys wil gee ✓ (2)
16. Die adverteerder soek Engelsonderwysers. ✓ Die kinders kon nie Engels praat met hul redders nie. ✓ Dus sou hulle baat gevind het daarby om Engels te leer. ✓ (2)

[TOTAAL: 30]

Enkelvoudige sinsontleding (bl. 116–118)

1.
  - a)
    - GESEGDE: sien ✓
    - ONDERWERP: die duikers ✓
    - VOORWERP: die kinders ✓
    - BYVOEGLIKE BEPALING: huilerige ✓
    - BYWOORDELIKE FRASE VAN PLEK: in die grot ✓

- b)
GESEGDE: is geprys ✓
ONDERWERP: Die kinders ✓
VOORWERP: geen ✓
BYVOEGLIKE FRASE/BEPALING: geen ✓
BYWOORDELIKE FRASE VAN REDE: vir hul dapperheid ✓
- c)
GESEGDE: wegkruip ✓
ONDERWERP: Hy ✓
VOORWERP: geen ✓
BYVOEGLIKE FRASE/BEPALING: geen ✓
BYWOORDELIKE FRASE VAN PLEK: agter die rots ✓
- d)
GESEGDE: stap ✓
ONDERWERP: Hulle ✓
VOORWERP: geen
BYVOEGLIKE BEPALING: geen
BYWOORDELIKE FRASE VAN TYD: hierdie naweek ✓
BYWOORDELIKE BEPALING VAN WYSE: opgewonde ✓
BYWOORDELIKE FRASE VAN PLEK: langs die grotte ✓
- e)
GESEGDE: praat ✓
ONDERWERP: Die man ✓
VOORWERP: geen ✓
BYVOEGLIKE FRASE: met die duikpak ✓
BYWOORDELIKE BEPALING VAN WYSE: hard ✓

2.

- a) Die goeie sokkerspan was vir sestien dae in 'n grot. ✓
b) Die senuagtige sokkerspan praat deur die week met die pers. ✓
c) Die nuuskierige pers vra daardie week vrae. ✓
d) Die beskermende sielkundiges het daardie dag na die seuns omgesien. ✓
e) Die diep grot is veertien dae onder water. ✓

Saamgestelde sinsontleding (bl. 118–120)

1.

- a) Toe die watervlak styg, het hulle 'n hoër deel gesoek. ✓ BYWOORDELIKE BYSIN VAN TYD ✓
b) Hulle soek totdat hulle die oorkant van die grot bereik. ✓ BYWOORDELIKE BYSIN VAN TYD ✓
c) Die afrigter vertel dat hulle gebid het. ✓ VOORWERPSIN ✓
d) Die jongste lid van die span het gesê dat hy seker gemaak het dat hy nie oor kos dink nie. ✓ VOORWERPSIN ✓

- e) “Ons het net water gedrink omdat ons nie kos gehad het nie”. ✓ BYWOORDELIKE BYSIN VAN REDE ✓
- f) Hy het gesê dat hulle na ’n paar dae swak begin voel het. ✓ VOORWERPSIN ✓
- g) Dit klink asof dit ’n gevaarlike missie was. ✓ GESEGDESIN ✓
- 2.
- a) Wat die seun gesê het, het hulle geïnspireer. ✓
- b) Dat hulle gaan stap het, sou hulle nog berou. ✓
- 3.
- a) Hy beloof dat probeer sal word om hulle te red./ Hy beloof dat hulle gered sal word ✓
- b) Weet julle dat daar gevare is? ✓
- c) Die ouers sien dat die held die daad uitvoer. ✓
- 4.
- a) Dit blyk dat hulle nie siek is nie. ✓
- b) Dit skyn dat die seuns aan verdere spanning blootgestel is. ✓
- c) Dit klink asof die storie goed geëindig het. ✓
- 5.
- a) Die sokkerspelers is in die grot vasgevang. ✓
- b) Hulle is na ongeveer 14 dae deur lewensredders gered. ✓
- c) Die duiker se suurstof was op. ✓
- d) Die afrigter was die oorsaak van alles. ✓
- e) Die rysboere het ook kom help. ✓

Ontkenning (bl. 121–122)

- 1.
- a) Weet niemand waar hulle was nie? ✓
- b) Hy sal hom nêrens in die grot sien nie. ✓
- c) Was jy nog nooit daar nie? ✓
- d) Niks sal aan die saak gedoen word nie. ✓
- e) Hy was nog nie daar nie. ✓
- f) Nóg die sokkerspelers nóg die afrigter is weg. ✓
- g) Ek het nie geweet dat hulle baie siek is nie. ✓
- h) Hulle gaan selde stap en swem. OF Hulle gaan nie dikwels stap en swem nie. ✓
- i) Sy wil nie meer Thailand besoek nie. ✓
- j) Moenie jou sak gryp nie! ✓
- 2.
- a) Nee, die seun is nie gevra hoe hy gevoel het toe die Britse duiker, Rick Stanton, uit die water opkom nie. ✓
- b) Nee, die span het nie die seuns ontdek waar hulle op ’n rots diep in die oorstroomde grotte gesit het nie. ✓
- c) Nee, die kind het nie vertel hoe geskok hy was toe hy niemand in die donker hoor praat nie. ✓
- d) Nee, die seuns kon nie ’n bietjie Engels praat nie. ✓
- e) Nee, hulle sal nie meer die plaas kan red nie. ✓

Sinstipes (bl. 122–123)

1.

a) Stelsin ✓	d) Bevelsin ✓
b) Vraagsin ✓	e) Stelsin ✓
c) Uitroepsin ✓	

2.

- a) Help ons die kinders? ✓
b) Help die kinders! ✓

Sinswyses (bl. 123–124)

1.

a) Vraende wyse ✓	c) Aantonende/aanwysende wyse ✓
b) Toevoegende/aanvoegende wyse ✓	d) Onbepaalde wyse ✓

Lydende en bedrywende vorm (bl. 124–126)

1.

- a) Is die seuns deur hulle gevind? ✓
b) Seeslakke word weer vanaand deur hulle geëet. ✓
c) Boodskappe van medelye is deur die seuns aan die held se familie geskryf. ✓
d) Sy dood is deur sy suurstofteknik veroorsaak. ✓
e) Die span is deur die dokters in die Chiang Rai Prachanukroh-hospitaal opgeneem en hulle is vir longinfeksies behandel. ✓
f) Daar is deur baie plaaslike burgers van die omringende landbougebied hulp verleen. ✓
g) Water is deur Thaise soldate uit die grot gepomp sodat daar deur reddingswerkers toegang tot die grot verkry kon word. ✓
h) Nadat byna 130 miljoen liter water uit die grotte gepomp was, is die kinders gered. ✓
i) Rys moet deur jou gekweek word. ✓
j) Is daar vrywillig deur die vlootwerkers gewerk? ✓

2.

- a) Het hulle dan nie al lankal hierdie seuns gered nie? ✓
b) Julle moet dit asseblief doen. ✓
c) Julle mag nie hier swem nie. ✓
d) Dit is tyd dat julle die grotte sluit. ✓
e) Nadat hulle die seuns gered het, het hulle die ouers in kennis gestel. ✓

Direkte en indirekte rede (bl. 127–129)

1.

- a) “Hoe het jy vandag gevoel toe die Britse duiker, Rick Stanton, uit die water opkom en die span ontdek waar hulle op ’n rots diep in die oorstroomde grotte gesit het?” het die joernalis gevra. ✓
b) Die seun roep uit: “Sjoe! Ek was bly en kon dit nie glo toe ek iemand in die donker hoor praat nie.” ✓

- c) “Net een van die seuns kon ’n bietjie Engels praat en kommunikasie was ’n probleem,” het die afrigter verduidelik. ✓
- d) “Ons is ook jammer oor die verlies van luitenant-kommandeur Saman Gunan,” het die afrigter gesê. “Hy het homself opgeoffer om ons te red.” ✓
- e) Die seuns het gesê: “Ons was almal geskok en hartseer oor die nuus en het skuldig gevoel dat ons die oorsaak van sy dood was.” ✓
- f) Die seuns sê aan sy familie: “Ons is jammer dat hy gesterf het toe sy suurstoftenk leeg geraak het terwyl hy ons probeer red het.” ✓

2.

- a) Die sokkerspeler roep uit dat hy seergekry het toe hy sy arm gestamp het. ✓
- b) Sy ma vra simpatiek of hulle koud gekry het. ✓
- c) Die seuns roep verbaas uit dat hulle darem lank geneem het om hulle te kom red. ✓
- d) Die afrigter stem saam. ✓
- e) Die afrigter ontken dit. ✓

3.

- a) Die seun het gesê dat hy daardie middag in die grotte wil gaan stap. ✓
- b) Die moeder vra of hulle daardie aand kan help. ✓
- c) Die afrigter vra of hulle slaapklere ingepak het. ✓
- d) Die lewensredder het gesê dat hulle tot die vorige dag gesoek het. ✓
- e) Sy vra of al die spelers gekom het en of sommige gebly het. ✓

4.

- a) Hulle het gesê: “Ons kon nie die kinders kry nie.” ✓
- b) Die rysboere het geskree: “Ons sal kom help!” ✓
- c) Die seuns het uitgeroep: “Hoera! Ons is gered!”
- d) Die seun het sy maat gevra: “Het jy die slak gesien?” ✓
- e) Die afrigter het gewaarsku: “Oppas! Die slakke kan giftig wees.” ✓
- f) Die redders het aanbeveel: “Al die water moet uit die grotte gepomp word.” ✓

Hersieningsoefening (bl. 130–131)

- 1. Enkelvoudige sin ✓ (1)
- 2. Willem luister nie en doen wat hy wil. ✓ (1)
- 3. “Vanaand is die aand.” ✓ (1)
- 4. Bywoordelike frases van tyd ✓ (1)
- 5. Gesegdesin ✓ (1)
- 6. “Toe hy ’n keer sukkel om die bal te vang . . .” ✓ (1)
- 7. Kan julle nie sien nie! wil hy skree. ✓ Rugby wêrk nie meer vir my nie! ✓ (2)
- 8. Vraagsin ✓ (1)
- 9. Mag ek in ’n wit kis lê met rooi blomme ✓ (1)
- 10. Franco word naby die einde van die wedstryd deur iemand geduik. ✓ (1)
- 11. Franco roep opgewonde uit dat hy ’n drie in sy heel laaste wedstryd gedruk het. ✓ (1)
- 12. Hy vertel sy pa: “Ek eindig vandag my rugbyloopbaan op ’n hoogtepunt.” ✓ (1)

13.

13.1 Onderwerp: Willem

Gesegde: het gedruk

Direkte voorwerp: 'n drie ✓

(1)

13.2 Bysin van rede: Willem het 'n drie gedruk omdat hy sy pa trots wou maak. ✓ (1)

[TOTAAL: 15]

HOOFSTUK 8: SEMANTIEK (bl. 132)

Begripstoets (bl. 132–136)

1. Daar word op 'n stoep stories vertel. ✓ (1)
2. Om bene te rek sal denotatief beteken om die bene langer te maak. ✓ Konnotatief beteken dit om te rus. ✓ (2)
3. Dis nie koud en donker en vol wilde dinge nie, nie beklemmend nie en jy behoort nie onveilig te voel as jy buite is nie. ✓ (1)
4. Buite is dit koud, donker en onveilig. Jy kan aangeval word of siek word. ✓ (1)
5. Jy voel welkom, want dis nie styf nie en jy kan jou tuismaak. ✓ Die tuin is naby genoeg om jou gemoed te sus./Dis gesellig./Dis 'n lekker atmosfeer./ Jy kan jouself wees. ✓ (2)
6. Hulle kan aanstoot neem vanweë die krake in die sement, ou tydskrifte, ou veerpyltjiebord, stukkende meubels of gemors op die vloer. ✓ ✓ (2)
7. In die somer. “somerstoepsit” ✓ (1)
8. Daar is altyd 'n hond, 'n kat, geitjies of swaeltjies en huismense wat ook geselskap soek. ✓ Daar is altyd iets wat aandag kort op 'n stoep, dus is daar altyd iets om te doen. ✓ (2)
9. “vlerksleep” ✓ (1)
10. 'n Stoep luister en bewaar geheime. ✓ Stoepsitters soek geselskap, hulle wil praat. ✓ (2)
11. Dis die skrywer se mening. ✓ “'n Stoep sal ook altyd iets te doen oplewer.” Nie alle stoepe het iets te doen nie. Vir kwaadgeld rondlê beteken niks te doen hê nie. ✓ (2)
12. Om te rook. ✓ (1)
13. Ja. As jy wil huil, bring 'n stoep jou nader aan die natuur en dan val jou deurmekaar gedagtes by die natuur se ritme in. (Paragraaf 9) ✓ Dan voel jy vertroetel. Jy voel nader aan die natuur en meer deel van die groter prentjie. (Paragraaf 10) ✓ (2)
14. Dokters het stoepsit nog nie voorgeskryf as vorm van meditasie nie. Totdat dit gebeur, sit die skryfster gereeld op 'n stoep as deel van haar heelwordproses /genesing. ✓ ✓ (2)
15. Mense wat reisigers op 'n openbare pad beroof (verouderd). ✓ (1)
16. “aanvalle” ✓ (1)
17. Hulle toer of is met vakansie. ✓ (1)
18. Hy lyk bekommerd omdat die besoekers nie gaan luister nie. ✓ Hy is bekommerd oor die gewelddadige struikrowers/aanvallers. ✓ (2)
19. Jy sou verwag dat daar gevaarlike diere in 'n nasionale park sou wees, maar hier is dit die mens wat gevaarlik is. ✓ ✓ (2)
20. “Maar buite is ook nie altyd die beste nie, want dis koud of donker of vol wilde dinge.” ✓ (1)

[TOTAAL: 30]

Letterlike en figuurlike betekenis (bl. 136–141)

1.

1.1	I ✓	1.2	G ✓	1.3	P ✓	1.4	F ✓
1.5	E ✓	1.6	B ✓	1.7	Q ✓	1.8	L ✓
1.9	J ✓	1.10	H ✓	1.11	C ✓	1.12	D ✓
1.13	K ✓	1.14	N ✓	1.15	O ✓	1.16	A ✓
1.17	M ✓						

2.

2.1	E ✓	2.2	A ✓	2.3	D ✓	2.4	F ✓
2.5	G ✓	2.6	B ✓	2.7	C ✓		

3.

3.1	G ✓	3.2	A ✓	3.3	D ✓	3.4	C ✓
3.5	F ✓	3.6	E ✓	3.7	B ✓		

4.

a) sand ✓	f) ding ✓
b) steler ✓	g) dun ✓
c) kruis ✓	h) geweer ✓
d) vaartjie ✓	i) swerfgeld ✓
e) maai ✓	j) ander ✓

5.

- a) muis ✓
 Betekenis: As jy genoeg geëet het, is die kos nie lekker nie. ✓
- b) kat ✓
 Betekenis: As die werkgewer/ouer nie daar is nie, kan die werker/kind doen wat hy wil. ✓
- c) honde ✓
 Betekenis: Iemand wat net dreig, doen niks. ✓
- d) voëls ✓
 Betekenis: Hulle is baie dieselfde. ✓
- e) vlieg ✓
 Betekenis: Hy is die oorsaak van iets onaangenaams. ✓
- f) vis ✓
 Betekenis: Hy pas nie in nie. ✓
- g) uil ✓
 Betekenis: Sy is verlore. ✓

- h) perd ✓
Betekenis: Jy kan nie iemand dwing om suksesvol te probeer wees nie. ✓
- i) kalwers ✓
Betekenis: Iemand anders se idees gebruik. ✓
- j) katjie ✓
Betekenis: Jy moet versigtig wees vir daardie vrou. ✓
- k) haan ✓
Betekenis: Niemand sal dit ooit weet nie. ✓
- l) hen ✓
Betekenis: Die kind kan nie beter weet as sy ma nie. ✓
- m) beer ✓
Betekenis: Wag tot jy iets bereik het voor jy almal vertel. ✓
- n) jakkals ✓
Betekenis: Wie die minste het, spog die meeste. ✓
- o) voëltjie ✓
Betekenis: Ek het so iets gehoor, maar is nie seker of dit die waarheid is nie. ✓

6.

- a) Denotatief: Die man wat water dra, het 'n emmer geskop. ✓
Konnotatief: Die man wat die water dra, is oorlede. ✓
- b) Denotatief: Die jagter het gaan jag in 'n veld waar baie bokke is. ✓
Konnotatief: Die jagter is oorlede. ✓
- c) Denotatief: Die man wat verskillende tye werk, het tot laaste gewerk. ✓
Konnotatief: Die man wat verskillende tye werk, is oorlede. ✓

7.

7.1	D ✓	7.2	A ✓	7.3	F ✓	7.4	B ✓
7.5	C ✓	7.6	E ✓	7.7	I ✓	7.8	G ✓
7.9	K ✓	7.10	N ✓	7.11	H ✓	7.12	J ✓
7.13	L ✓	7.14	Q ✓	7.15	P ✓	7.16	O ✓
7.17	M ✓						

8.

- a) in ✓
- b) in ✓
- c) met ✓
- d) teen ✓
- e) met ✓

Sinonieme (bl. 141–142)

1.

a) staar ✓	g) deesdae ✓
b) frons ✓	h) kans ✓
c) boodskap ✓	i) hare ✓
d) gesit ✓	j) kar ✓
e) effens ✓	k) breinspoel ✓
f) katterig ✓	l) genoeg ✓

2.

a) lelik ✓	e) kwaad ✓
b) aangename ✓	f) aanmatigend ✓
c) skaam	g) netjies ✓
d) toestemming ✓	

Antonieme (bl. 142–143)

1.

a) kort ✓	g) vinnig ✓
b) spraaksaam ✓	h) verder ✓
c) frons ✓	i) vlak ✓
d) gevonde ✓	j) baie ✓
e) grootsus ✓	k) verwerping ✓
f) alles ✓	

Homonieme (bl. 143–145)

1.

- NET: net vir hare; alleenlik; tonnels; netwerk. ✓
 HAAR: op 'n kop; haar stoep; op 'n haar na; hot en haar beweeg. ✓
 BY: 'n insek; by jou. ✓
 SY: materiaal; 'n vrou; die kant van iets. ✓
 SAK: 'n houer van materiaal of plastiek gemaak met iets in; afsak. ✓
 KRUL: hare wat nie reguit is nie; ineenbuig. ✓

2.

	SELFSTANDIGE NAAMWOORD	WERKWOORD
a)	Die draai waarom ons ry, is skerp. ✓	Sy draai die kussing op die stoep om. ✓
b)	Die tas is gepak. ✓	Sy tas in die donker. ✓
c)	Ek skiet die rek. ✓	Die trui rek as jy hom so oor jou kop span. ✓
d)	Die skoemaker gebruik die lees om skoene op te maak. ✓	Ek lees 'n boek. ✓
e)	Die was loop teen die kers af. ✓	Ek was die motor. ✓

Homofone

1.

- a) Hulle het 'n fonds gestig om die hawelose mense te help/Betaal die skoolfonds. ✓
Die dinousourusbene was 'n opspraakwekkende vonds. ✓
- b) Dit blyk dat hy skuldig is. ✓
Die hemp is gebleik en is nou wit. ✓
- c) Ek tel tot vier. ✓
Hy stap fier (trots). ✓
- d) Hy vertel 'n leuen. ✓
Hy leun teen die muur. ✓
- e) Hy is ryk en het dus baie geld. ✓
Hy reik na die boek oor die tafel. ✓
- f) Sy vly haar op die stoepkussing neer. ✓
Daar is paddas in die vlei by die stoep. ✓
- g) Sy brei 'n trui. ✓
Mense bry wanneer hulle nie "r" reg uitspreek nie. ✓
- h) Hy maak 'n bod op die huis. ✓
Die bome bot en is vol bloeisels. ✓
- i) Maak die rok wyer. ✓
Hy weier om saam te werk. ✓
- j) Hy is 'n leier van mense. ✓
Sy is 'n diabeteslyer/hartlyer. ✓
- k) Die fee kan toor. ✓
Vee die stoep af. OF Die vee wei in die veld. ✓
- l) Sy wou help, maar kon nie. ✓
Sy is so maer soos 'n kraai. ✓
- m) Die vors is 'n goeie koning. ✓
Die fors man is sterk. ✓
- n) Die San het 'n pyl en boog gebruik om te jag. ✓
Sy is moeilik verstaanbaar; ons kan haar nie peil nie. OF Ons moet die diepte van die dam peil voor ons deurstap. ✓
- o) My vel is bruin. ✓
Die son brand fel. OF Die stryd tussen hulle is fel. ✓

Doeblette (bl. 146)

1.

a)	Ek het 'n partytjie gereël. ✓
	Hy gaan kuier gereeld by haar. ✓
b)	Die kinders se vaders was almal by die skool. ✓
	Ons voorvadere het nie geweet wat vandag sal gebeur nie. ✓
c)	Gebruik middels om te was. ✓
	Die doel heilig die middele. ✓
d)	Kinders in graad 1 leer om letters te vorm. ✓
	Sy studeer in die lettere en wysbegeerte. ✓
e)	Die goeters lê rond; tel dit op asseblief. ✓
	Ons bestel goedere van oorsee af. ✓

Paronieme (bl. 146)

1.

- a) Hy werk tydelik by ons. ✓
Hy kom tydig en ontydig by ons kuier. OF Hoewel hy siek was, het die leerder sy werk tydig ingegee. ✓
- b) Jy moet afsien van die plan om oorsee te gaan. ✓
Ons sal hom wegsien wanneer hy oorsee gaan. ✓
- c) Die man is geestig; hy het almal laat lag. ✓
Ons gaan kerk toe om geestelik verryk te word. ✓
- d) Ek maak 'n belofte wanneer ek met jou trou. ✓
Nonne lê 'n gelofte af om kuis en armoedig te lewe. ✓
- e) Die lisensie is nog geldig. ✓
Help die boemelaar geldelik. ✓
- f) Ons kom tot 'n vergelyk. ✓
In vergelyking met jou is sy mooier. ✓
- g) Sy identiteit is bewys. ✓
Dra 'n bewys van identifikasie saam met jou. ✓
- h) Die skoonhede is beoordeel. ✓
Moenie iemand veroordeel voor sy skuld bewys is nie. ✓

2.

- a) vyandelike ✓
- b) ongerus ✓
- c) president ✓
- d) ongegrond ✓

e) geneig ✓

Een woord vir 'n omskrywing (bl. 148–150)

1.

a) agie ✓	n) klaer ✓
b) bangbroek ✓	o) leerder ✓
c) beeldhouer ✓	p) violis ✓
d) bibliofiel ✓	q) naguil ✓
e) diplomaat ✓	r) petroljoggie ✓
f) dosent ✓	s) raadgewer ✓
g) paneelklopper ✓	t) slaapwandelaar ✓
h) eksaminator ✓	u) toneelspeler/akteur/aktrise ✓
i) fynproewer ✓	v) vryskut ✓
j) gierigaard ✓	w) wreedaard ✓
k) hengelaar ✓	x) alkoholis ✓
l) jagter ✓	y) ballerina ✓
m) juwelier ✓	z) narsis/narsissis ✓

2.

2.1	D ✓	2.2	P ✓	2.3	N ✓	2.4	A ✓	2.5	C ✓
2.6	H ✓	2.7	J ✓	2.8	I ✓	2.9	G ✓	2.10	F ✓
2.11	S ✓	2.12	K ✓	2.13	O ✓	2.14	B ✓	2.15	E ✓
2.16	Q ✓	2.17	R ✓	2.18	M ✓	2.19	L ✓		

3.

a) sterk vrou ✓	l) is geduldig ✓
b) 'n mooi man ✓	m) bring ongeluk ✓
c) drink baie ✓	n) 'n verraaier ✓
d) jonk ✓	o) oud ✓
e) ryk ✓	p) 'n wrede mens ✓
f) 'n verleidster ✓	q) sterk ✓
g) praat goed ✓	r) 'n filosoof ✓
h) 'n verleier ✓	s) ongelowig ✓
i) lank en groot ✓	t) mooi vrou ✓
j) sterk man ✓	u) 'n kwaai vrou ✓
k) tweegesig ✓	

Hersieningsoefening (bl. 150–152)

1. Jy plaas jou lewe op die spel. ✓ Solank daar lewe is, is daar hoop. ✓ (2)
2. Die was van die kers loop op die tafeldoek. ✓
Ek trek 'n sokkie aan. ✓ (2)
3. Tydig ✓ Hy kom tydig en ontydig kuier. OF Lewer jou werkstuk tydig in, anders tel dit nie. ✓ (2)
4. Iemand wat traag is/gemeen is, is 'n slak. ✓ (1)
5.
  - 5.1 liegbek ✓ (1)
  - 5.2 dommerd ✓ (1)

		[2]
6.	veldbrand ✓	(1)
7.	waarlik OF werklik ✓ sê ✓	(2)
8.	wantrou ✓ begin ✓	(2)
9.		
	9.1 <i>Mei</i> : Ek sal kom kuier in Mei. ✓	(1)
	9.2 <i>maer</i> : Sy is maer. ✓	(1)
	9.3 <i>moet</i> : Ek moet dit klaarmaak. ✓	(1)
10.	Leuens word gou ontdek. ✓	(1)
11.	tandetrekker ✓	(1)
12.		
	12.1 wen nie ✓	(1)
	12.2 ry ✓	(1)
	12.3 steek ✓	(1)
	12.4 seer ✓	(1)
	12.5 gelag ✓	(1)
	12.6 speel ✓	(1)

[TOTAAL: 25]

EKSAMENVOORBEREIDING

VRAESTEL 1: JUNIE (bl. 153–164)

AFDELING A

VRAE: TEKS A

- 1.1 Kuberkrakery lei daartoe dat sakeondernemings groot verliese lei. ✓ Suid-Afrika is nie bestand teen hierdie soort misdaad nie. ✓ (2)
- 1.2 Digitale tegnologies en konnektiwiteit maak dit moontlik. ✓✓ (2)
- 1.3 Die raming omvat alles, van data wat beskadig, vernietig of gesteel word tot gesteelde geld, ✓ verlore produktiwiteit, ✓ die koste om 'n aanval te herstel ✓ en reputasieskade. ✓ (4)
- 1.4 Baie kubermisdaad word nie opgemerk of openbaar gemaak nie. ✓✓ (2)
- 1.5 Daar is geen wetgewing om openbaarmaking af te dwing nie en maatskappye wil nie sekerheidskendings bekend maak nie. Mense sê dus nie wat hul status is nie. ✓✓ (2)
- 1.6 Ja, "al meer gesofistikeerd raak." ✓ (1)
- 1.7 Kriptovirale afdreiging. ✓ Dit is losprysware. Die slagoffer moet iets betaal om die saak reg te stel. ✓ (2)
- 1.8 Daar is kubermisdaad-markplekke op die donker web. ✓ (1)
- 1.9 Jy dink jy kan jou teen kubermisdaad beskerm, ✓, maar die realiteit is die soort misdaad is naamloos, gesigloos en grensloos. ✓. (2)
- 1.10 Die gewone gebruiker is baie aan hierdie soort misdaad blootgestel. ✓ 'n Mens moet versigtig wees, veral as jy by 'n maatskappy werk. ✓ (2)
- 1.11 Die meeste kwaadwillige bedrywighede word deur 'n besmette gebruiker na ander werknemers in hul maatskappye versprei. ✓ (2)
- 1.12 In paragraaf 14 is dit duidelik dat Suid-Afrika nie kubermisdaad wil erken nie ✓ Die titel dui aan dat Suid-Afrika juis daarom swaarkry. ✓ (2)
- [24]

VRAE: TEKS B

- 1.13 Die tydskrif bied oplossings vir beleggers. ✓ Die hande van die mense is verskillende kleure wat 'n reënboognasie (Suid-Afrika) verteenwoordig. OF Verskillende volke van Suid-Afrika verteenwoordig. ✓ (2)
- 1.14 Die risiko kom nog. Maak voorsiening vir die toekoms. ✓ (1)
- 1.15 Teks A: Suid-Afrika is nie beskerm teen kubermisdaad nie en sakeondernemings se produktiwiteit word geknou daardeur. Dit raak dus die ekonomie. ✓ Teks B is die voorblad van *Finweek* wat inligting verskaf oor die ekonomie. ✓ (2)
- 1.16 Eie mening. Iets soos: Ja. Ek sal nie onbekende e-posboodskappe oopmaak nie. ✓ (1)
- [6]

[TOTAAL AFDELING A: 30]

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

Sinne word in paragraafvorm aangebied. Die feite is as volg:

- Te veel suiker kan lei tot lewersirrose.
- Insulien kan ophou werk. / Jou pankreas hou op werk.
- Suiker lei tot kanker.
- Suikerverslawing is soos dwelmverslawing.
- Suiker maak jou vir 'n rukkie energiek, maar daarna is jy traag.
- Te veel suiker maak jou traag.

- Suiker is sleg vir jou vel.
- Suiker kan jou geheue aantast.

(Enige 7 feite)

[TOTAAL AFDELING B: 10]

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3

- 3.1 Spat word met water vereenselwig, dus word die strand hier geïmpliseer.
Hier beteken dit om gou te vertrek. ✓ (2)
- 3.2 Mense wat graag strand toe gaan/ die strand besoek. ✓ (1)
- 3.3 Die woord verduidelik dat die tent sonder moeite, maklik opslaan. ✓ (1)
- 3.4 bi/ne ✓ (1)
- 3.5 Ek mis jou. ✓ (1)
- 3.6 Klankverspringing/metatesis ✓ (1)
- 3.7 Ja, daar is 'n klein tentjie wat jy binne sekondes op die strand kan opslaan. ✓ Dit sal jou teen die son beskerm. ✓ (2)
- 3.8 B/Die leser se behoefte om veilig te lewe. (1)
- [10]

VRAAG 4

- 4.1 Duke sê: "As Dokter dink ek lyk sleg, moet jy die krokodil sien . . . En dis nou maar wors!" ✓ (1)
- 4.2 Konnotatief ✓ (1)
- 4.3 krokodille ✓ (1)
- 4.4 Twee stamme: wors + hond ✓ (1)
- 4.5 Beletselteken ✓ (1)
- 4.6 Bywoord ✓ (1)
- 4.7 vreksleg ✓ (1)
- 4.8 Ingelaste sinsdeel ✓ (1)
- 4.9 wors ✓ (1)
- 4.10 Dis Duke, nie iemand anders wat sleg lyk nie. ✓ (1)
Duke lyk sleg, nie goed nie. ✓ (1)
- [10]

VRAAG 5

- 5.1 Dis Engels. / Woorde in 'n ander taal. (1)
- 5.2 laerskoolkinders ✓ (1)
- 5.3 Jy het gedruip. OF Jy het misluk. ✓ (1)
- 5.4 maar ✓ (1)
- 5.5 Skandinawië ✓ (1)
- 5.6 krities kyk ✓ (1)
- 5.7 Toutologie ✓ (1)
- 5.8 Bewondering ✓ (1)
- 5.9 Ai! ✓ (1)
- 5.10 dit wil sê ✓ (1)

[10]

[TOTAAL AFDELING C: 30]

[GROOTTOTAAL: 70]

VRAESTEL 1: JUNIE (Voorbeeld 2) (bl. 165–175)

AFDELING A: BEGRIPTSTOETS

VRAAG 1

VRAE: TEKS A

- 1.1 Jy moet na jou ma luister ✓ (1)
- 1.2 “snuiter” ✓ (1)
- 1.3 Hy is so pas klaar met skool. ✓ Sy was ouer en was klaar met universiteit. ✓ (2)
- 1.4 Konnotatief. ✓ Dit beteken om te sukkel om nie te huil nie. ✓ (2)
- 1.5 In paragraaf 3 wil hulle nie huil nie. ✓ In paragraaf 4 word verduidelik: Hy wou huil, want hy was bang – die bal het te groot geword. Sy wou huil, want sy was bevrees hy kom nie terug nie. ✓ (2)
- 1.6 Sy het gevoel dis ’n ongewone geleentheid en voorreg. ✓ (1)
- 1.7 Maak die woorde persoonlik. Die leser kan hiermee vereenselwig. ✓ (1)
- 1.8 Leerder se eie mening of dat dit moeilik sal wees om terug te keer na jou land van geboorte as jy eers oorsee is. ✓ (1)
- 1.9 Leerder se eie mening met motivering uit paragraaf 8 wat interessant is: suikerstafies, bier, tongval, Arabiere, mineraalwater. ✓ (1)
- 1.10 Ja. Alles is nuut. OF Jy gaan nie die taal verstaan nie. OF Dis duur. ✓ (1)
- 1.11 Hy het getwyfel oor wat hy moet doen. Hy wou die krieketwêreldbeker volg. Die feit dat hy dit sou kon sien in kroë/kuiersplekke het gemaak dat hy nie kibboets toe is nie. ✓ (1)
- 1.12 “héél beste vriende in die wêreld” ✓ (1)
- 1.13 Hy het die vorige aand te veel gedrink of te laat uitgebly. ✓ (1)
- 1.14 Nee. Hy het eers vakansie gehou en is toe later kibboets toe. ✓ (1)
- 1.15 “oopmond” ✓ (1)
- 1.16 Israel is ’n moderne land met ’n florerende konstruksiebedryf en Egipte is ’n land waar motors nie kan ry nie. ✓ ’n Ou land waar mense nog donkies gebruik om te boer. ✓ (2)
- 1.17 Sy oë het wasig geraak ✓ en hy het die grond langs die Boeing gesoen ✓. (2)

[22]

VRAE: TEKS B

- 1.18 Die vetgedrukte skrif/alliterasie van die v en t. ✓ (1)
- 1.19 “stylvol” ✓ EN “taai” ✓ (2)
- 1.20 Die foto’s wys waar die motor in Afrika kan ry. ✓
Dit wys hoe mooi Afrika is en maak jou lus om die vasteland te verken. ✓ (2)
- 1.21 Dis ook op die Afrika-vasteland. In albei tekste is landerye ter sprake. ✓ (1)
- 1.22 Teks A: “Motors kan dikwels nie hier ry nie”. ✓
Teks B: “Verken en ry in gerief.” Die Fortuner is “gebou vir Afrika”, maar daar is baie plekke in Afrika waar geen motor kan ry nie. ✓ (2)

[8]

[TOTAAL AFDELING A: 30]

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

Skryf die opsomming in paragraafvorm. Die punte is die volgende:

- Bestudeer voëls met 'n kamera of verkyker.
- Probeer self om die voël te identifiseer.
- Neem jou tyd.
- Kyk na die vorm, grootte en postuur eerder as na sy verekleed.
- Kry 'n gunstelingspesie.
- Bestudeer seevoëls met 'n teleskoop.
- Merk die voëlspesie wat jy nog nie gesien het nie.
- Moenie net op een plek na voëls kyk nie.

(Enige 7)

[TOTAAL AFDELING B: 10]

AFDELING C: TAALSTRUKTURE

VRAAG 3

PARAGRAAF 1

- 3.1 Byvoeglike naamwoord ✓ (1)
3.2 Weer ✓ (1)
3.3 Ek ontwerp 'n rok. ✓ (1)
3.4 Stowwe ✓ (1)

PARAGRAAF 2

- 3.5 Stampvol ✓ (1)
3.6 Afstandskoppelteken: beteken stofseël en waterseël ✓ (1)
3.7 wand/dik/te ✓ (1)
3.8 Wys dat die houer sterk is soos die naam: "Iron man". ✓ (1)
3.9 Mense wat 4 x 4's ry. OF Mense wat 'n stewige kis nodig het. ✓ (1)

PARAGRAAF 3

- 3.10 maks. ✓ (1)
[10]

VRAAG 4

- 4.1 Is ek lus om aandete te maak? ✓ (1)
4.2 Hulpwerkwoord van tyd ✓ (1)
4.3 Pluisie ✓ (1)
4.4 gesmelte ✓ (1)
4.5 Die lekkergoed is vuil. ✓ (1)
4.6 Sy lyk in Raampie 1 moeg ✓ en verbaas in Raampie 2 ✓. Sy is nie lus om aandete voor te berei
nie en is verbaas wanneer die seun aanbied om dit te doen. (2)
4.7 ding ✓ (1)
4.8 bergrug ✓ (1)
4.9 Vir energie en vars asem. ✓ (1)

[10]

VRAAG 5

5.1	Om iets moeiliks te probeer doen. ✓	(1)
5.2	Onbepaalde hooftelwoord ✓	(1)
5.3	Stellenbossers ✓	(1)
5.4	deelgeneem ✓	(1)
5.5	“Komaan, Michaela! Jy kan dit doen!” ✓	(1)
5.6	deelneem ✓	(1)
5.7	genotvol ✓	(1)
5.8	waarvan ✓	(1)
5.9	boekwurm ✓	(1)
5.10	koppelwerkwoord	(1)

[10]

[TOTAAL AFDELING C: 30]

[GROOTTOTAAL: 70]

VRAESTEL 1: JUNIE (Voorbeeld 3) (bl. 176–187)

AFDELING A: BEGRIPSTOETS

VRAE: TEKS A

- 1.1 Verandering ✓ (1)
- 1.2 Ons weet nie wat ander mense dink en doen nie. ✓ (1)
- 1.3 Agtien is vir hom 'n bekoorlike, vreemde getal. Dit voel soos verandering. ✓ Vir die eerste keer sien en ervaar hy sy omgewing werklik. ✓ (2)
- 1.4 Jy raak vasgeroes en groei nie. ✓ (1)
- 1.5 Hy belowe homself dat hy eerder sal sterf as om nie te groei en plek te maak vir nuwe dinge nie. ✓✓ (2)
- 1.6 “Dis jy wat haar nog saamdra”. ✓ Hy was iesegrimmig, ontevrede en kwaad. ✓ (2)
- 1.7
- 1.7.1 'n Mens kan net iets nuuts doen as jy plek maak daarvoor, dus is dit geloofwaardig. ✓ (1)
- 1.7.2 Ons dra ons moeg en kan nie dinge wat verby is, vergeet nie. ✓✓ (2)
- 1.7.3 Maak plek vir iets nuuts. ✓ (1)
- [4]
- 1.8 Vir die eerste keer het hy die smaak regtig beleef. ✓✓ (2)
- 1.9
- 1.9.1 Jy neem die besluit. ✓ Jy maak plek vir nuwe dinge en maak dit deel van jou. ✓ (2)
- 1.9.2 Jy sal nie stagneer nie. ✓ Jy sal jou nie moeg dra aan ou goed nie. ✓ Jy sal persoonlik groei. (3)
- 1.10 Die potensiaal vir groei in die mens is van groot waarde (“kosbaar”) en ons moet dit koester en nie ignoreer nie. ✓ Alle mense het die vermoë om te groei (“ons”), maar partykeer sien ons dit nie raak nie (“skuil”). ✓ (2)
- 1.11 Waar. ✓ Soos die saadjie groter word en die lig sien, so word die mens ook fisiek groter en groei geestelik om uiteindelik die metaforiese lig te sien. ✓ (2)
- [24]

VRAE: TEKS B

- 1.12 Suksesvol wees. ✓ (1)
- 1.13 Teks A handel oor die ouderdom 18. Teks B: Die seun is waarskynlik 18 en amper klaar met skool. ✓
- Teks A en B handel oor selfinsig. ✓ (2)
- 1.14 Hy was voorheen oneerlik. ✓ (1)
- 1.15 Die matriekslagsyfer wat laer was, wys die regering is eerlik. ✓ (1)
- 1.16 Ja, al die huismense se gesigte dui op neerslagtigheid en negatiwiteit Die uitdrukkings pas by die gemoedstemming van die seun wat gedruip het. ✓ (1)

[TOTAAL AFDELING A: 30]

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

Die opsomming moet in paragraafvorm gegee word. Die hoofpunte is as volg:

- Witsand is 'n plek van klein plesiertjies.
- Die plek kan die stadsgewoel uit jou gemoed wegtuur.
- Jy sal nooit op 'n hoop gedruk voel nie.
- Jy sal nie hier kan stilsit nie./ Hier is baie dinge om te doen.
- Jy sal nie hier honger ly nie.
- By Augrabies kan jy ver ente gaan stap en sommer fiks word.
- Jy kan hier fisies en geestelik vir jouself sorg.

(Enige 7 feite.)

[TOTAAL AFDELING B: 10]

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3

- 3.1 C/Reis na plekke ✓ (1)
- 3.2 Jy kan jou reis na 'n ander land deur *WegReis* se aanlynbesprekingsportaal bespreek en gemoedsrus ervaar. ✓ (1)
- 3.3 Jy kon jou vlerke spreï. ✓ (1)
- 3.4 md. ✓ (1)
- 3.5 Kyk aanlyn; Vermy bedrieërs. ✓ (1)
- 3.6 vlug ✓ (1)
- 3.7 Jy gebruik die aanlynbesprekingsportaal om weg te reis. ✓ (1)
- 3.8 Jy gaan oorsee per vliegtuig. Die vliegtuig het vlerke en versterk die woorde: Spreï jou vlerke. ✓ (1)
- Die emosie wat hier teenwoordig is, is vryheid. ✓ (2)
- 3.9 plek ✓ (1)
- [10]

VRAAG 4

- 4.1 Die man vra hoeveel boeke hy/Hammie die vakansie gelees het. ✓ (1)
- 4.2 Hammie, jok jy? ✓ (1)
- 4.3 biblioteekboeke ✓ (1)
- 4.4 wiskundige ✓ (1)
- 4.5 Ek rond af. ✓ (1)
- 4.6 bibliotekaris ✓ (1)
- 4.7 Hoekom het jy dan nie 47 gesê nie? ✓ (1)
- 4.8 Voorheen het Hammie gemaak of hy nie wiskunde kan doen nie. ✓ (1)
- 4.9 opgeskop ✓ (1)
- 4.10 Die seun wat 'n gestreepte trui dra, vertel leuens. ✓ (1)
- [10]

VRAAG 5

- 5.1 Hy het nie regtig getoer nie, hy was op die verkeerde vliegtuig. ✓ (1)
- 5.2 Sy oupa het 'n 10-jarige seun op die verkeerde vliegtuig gesit. ✓ (1)
- 5.3 Die ouderdom van die seun staan nou eerste en prikkel belangstelling. / Dit betrek die leser. ✓ (1)
- 5.4 Nicolene sê: "My skoonouers het hom gister op die lughawe in Port Elizabeth afgesien." ✓ (1)
- 5.5 seë ✓ (1)
- 5.6 Komma tussen twee werkwoorde. ✓ (1)
- 5.7 vlieënier OF loods ✓ (1)
- 5.8 vlieg ✓ (1)
- 5.9 Onseker OF bekommerd ✓ (1)
- 5.10 C/bywoordelike frase ✓ (1)

[10]

[TOTAAL AFDELING C: 30]

[GROOTTOTAAL: 70]

VRAESTEL 1 NOVEMBER (Voorbeeld 1) (bl. 188–197)

AFDELING A: BEGRIPSTOETS

VRAE: TEKS A

- 1.1 Beklemtoon elke woord deur middel van polisindeton. ✓ (1)
- 1.2 Droogte en water is die kontras. ✓ Water gee vreugde en vlamme bring verskrikking. Sonder water is daar droogte en is die wêreld vatbaar vir vuur. En water word dan weer benodig om die vuur te blus. Dus is die twee onafskeidbaar verbind met mekaar. ✓ (2)
- 1.3 Water en vuur is genadeloos. ✓ In Paragraaf 3 verduidelik die skrywer sy het droogte en vuur op haar voorstoep beleef. Die woud het gesterf en toe kom die brande. ✓ (2)
- 1.4 Jou lewe is meer werd as wêreldse goed. ✓ Die brande was erg en dat hulle hul lewens behou het, was net uit genade. ✓ (2)
- 1.5 genadiglik ✓ (1)
- 1.6 “Ons het bewus geword van die relatiewe waarde van aardse besittings.” ✓ (1)
- 1.7 Angs ✓ Die woorde staan in isolasie. Jy is dus alleen teen die vuur. ✓ (2)
- 1.8 Dis lewensomblikke wat nie teruggekry kan word nie. ✓ (1)
- 1.9 Dit word ’n simbool van haar man – as student en op haar troudag. Dis ’n simbool van gelukkige tye. ✓ (1)
- 1.10 Droogte en vuur leer jou wat belangrik is. ✓ Hemel op aarde is wanneer jy gelukkig is. Dus is dit daardie dinge wat jy leer ken as jy voor droogte en vuur staan. ✓ (2)
- 1.11 Sy het wêreldse goed bo haar vriendin se geselskap verkies. ✓ (1)
- 1.12 ’n Mens verwag hulle sou versigtig wees met vuur tussen gras. ✓ Hulle maak vuur tussen wuiwende gras en bome. Dit kan ’n vernietigende veldbrand veroorsaak. ✓ (2)
- 1.13 Vuur van verskrikking teenoor vuur vir verkwikking ✓: oerbos wat afbrand teenoor koffiewater en malvalekkers braai ✓. (2)
- 1.14 Tyd saam met haar familie in die natuur ✓: kameeldoringbome en gras, dus geen droogte of vuur nie ✓. (2)

[22]

VRAE: TEKS B

- 1.15 Munisipale swembaddens in Kaapstad gaan gesluit word, want daar is ’n tekort aan water. ✓ (1)
- 1.16 Teks A handel oor droogte, ’n tekort aan water en ’n vernietigende vuur ✓ en Teks B oor droogte en ’n tekort aan water ✓. (2)
- 1.17 Denotatief: Die kinders kan nie swem nie, want die water is nie diep genoeg nie. ✓ Konnotatief: Die kinders is ontuis/verward. ✓ (2)
- 1.18 Die bane in ’n swembad kan nie gesluit word nie. ✓ (1)
- 1.19 Dis al water waarin die eende nog kan swem as gevolg van die droogte. ✓ Dit versterk die humor. ✓ (2)

[8]

[TOTAAL AFDELING A: 30]

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

Die opsomming moet in paragraafvorm geskryf word. Die punte is as volg:

- Skenk aandag as iemand aan jou voorgestel word.
- Vra dat die naam herhaal word as jy nie reg gehoor het nie.
- Kry meer inligting oor die naam, soos hoe jy die naam spel.
- Herhaal die naam in die gesprek.
- Skep 'n snaakse beeld met die naam.
- Herroep saans al die name van die mense wat jy daardie dag leer ken het.
- Oefen dit.

[TOTAAL AFDELING B: 10]

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3

- 3.1 Dit trek die leser in en maak hom/haar deel van die situasie en maak dit persoonlik. ✓ (1)
- 3.2 'n Goeie storie is dramaties of humoristies. ✓ (1)
- 3.3 Die eienaar weet nie dat dit 'n samestelling is nie. OF Dis ook in Engels stoep en stories. ✓ (1)
- 3.4 In die Karoo: Richmond. ✓ (1)
- 3.5 Beletselteken, wat aandui dat die sin onvoltooid is. ✓ (2)
- 3.6 siende blind ✓ horende doof ✓ (2)
- 3.7 Dit staan uit. ✓ Water is 'n belangrike kommoditeit in die Karoo, so ook stoepstories. ✓ (1)
- 3.8 Die windpomp pomp water en herinner die leser dat water in die Karoo belangrik is vir oorlewing. Die windpomp is 'n simbool vir water en droogte in die Karoo. ✓ (1)
- [10]

VRAAG 4

- 4.1 Die pa sê hy het vir Lucy mooi gevra om haar selfoon minder te gebruik, maar ná agt sekondes kon hy sien sy luister nie meer nie. ✓ (1)
- 4.2 Sy luister nie. ✓ (1)
- 4.3 vermoëns ✓ (1)
- 4.4 Sy behoort die selfoon af te geskakel het. ✓ (1)
- 4.5 studeer ✓ (1)
- 4.6 'n Mens se aandagspan word deur selfone verkort. ✓ (1)
- 4.7 Die vader kla oor Lucy wat verslaaf is aan haar selfoon en nie na hom luister nie, maar die moeder lees koerant en luister ook nie. ✓ (1)
- 4.8 In die oggend. Dit lyk soos ontbyt wat hulle eet. ✓ (1)
- 4.9 Aandag. Die meisie moet aandag gee. ✓ (1)
- 4.10 Jy moet jou foon minder gebruik! OF Gebruik jou foon minder! ✓ (1)
- [10]

VRAAG 5

5.1	Die weer is lekker. ✓	(1)
5.2	suksesvolle ✓	(1)
5.3	Hoofsin: Al twee het spoke ✓ Byvoeglike bysin: wat hulle jaag ✓	(2)
5.4	Hoe langer hulle saamwerk, hoe meer het die skanse verbrokkel.	(1)
5.5	mure OF grense ✓	(1)
5.6	gebe <u>u</u> re – gebere ✓	(1)
5.7	simpleks, want dit bestaan uit een stam. ✓	(1)
5.8	in ✓	(1)
5.9	Jy sal seker betrokke raak by haar karakters. ✓	(1)

[10]

[TOTAAL AFDELING C: 30]

[GROOTTOTAAL: 70]

VRAESTEL 1: NOVEMBER (Voorbeeld 2) (bl. 198–209)

AFDELING A: BEGRIPSTOETS

VRAE: TEKS A

- 1.1 Deur die alliterasie in die opskrif en die visuele voorstelling van die seun op sy fiets. Deur die retosiese vraag in die subopskrif. ✓ (1)
- 1.2 Dit impliseer dat hy al vroeër baie seergekry het met sy fiets/geval het met sy fiets. ✓ (1)
- 1.3 Velle/boonste laag van vel. ✓ (1)
- 1.4 Teer gekoop. ✓ (1)
- 1.5 Ja. Eers die swart skopfietsie, toe 'n fiets met hulpwiele, die swart BMX wat hom rof laat lyk het en toe die blou Peugeot. ✓ Later 'n bergfiets. ✓ Die fietse het groter en vinniger geword, later was hy meer pragmaties met sy fietskeuse. ✓ (3)
- 1.6 Ja. Dit laat jou rof lyk seuns sal daarvan hou. Dit vergelyk met 'n Hilux-bakkie. ✓ (1)
- 1.7 In Paragraaf 3 vertel hy hoe sy suster hom leer fietsry het. ✓ Dan dwaal hy af en in paragraaf 6 is hy weer terug by die leerfietsry storie. ✓ (2)
- 1.8 Verraad ✓ (1)
- 1.9 Hy het see toe gery, maar sy kaalbolyf was ingesmeer. Hy was dus teen die son beskerm. ✓ (1)
- 1.10 Monaco se renbaan. ✓ Hulle het bultaf resies gejaag. Jy kon hier vinnig hier ry en goed spoed optel. ✓ (2)
- 1.11 Ná hy geval het, was hy die volgende dag weer op sy fiets. ✓ Hy was 'n kanniedood. ✓ (2)
- 1.12 Die fiets het selde 'n pap wiel gehad. OF Daar was geen sponsbeskermers nie. ✓ (1)
- 1.13 Pakplek vir sporttoerusting en beskermers by die groter fietse ook. ✓✓ Leerder se eie gemotiveerde mening. (2)
- 1.14 ENIGE TWEE: Hy kan verdwaal, te laat uitbly, seer val, in die moeilikheid beland. ✓✓ (2)
- 1.15 Die fiets was meer prakties. ✓ Hy het nie meer gejaag nie. Hy het koerante afgelewer. ✓ (2)
- 1.16 Ja. Hy het gevoel hy kan kom en gaan soos hy wil. ✓ (1)
- [24]

VRAE: TEKS B

- 1.17 Trek die aandag van die leser. ✓ (1)
- 1.18 In Teks A het sy “wanderlust” posgevat en hy kon gaan waar hy wou. ✓ In Teks B is die opskrif: Gaan waarookal jy wil”. ✓ (2)
- 1.19 'n Ontspanne en rustige atmosfeer. Dis sonder en dit is die einde van die dag. Alles kom tot rus. ✓ (1)
- 1.20 Hy ry met sy plakkies. ✓ Dit kan gevaarlik wees as sy plakkie haak. Hy moet eerder Trappers kry. ✓ (2)
- [6]

[TOTAAL AFDELING A: 30]

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

Die opsomming moet in paragraafvorm weergegee word. Hier is die hoofpunte:

- Vitamien D versterk jou immuniteit.
- Te min vitamien D kan tot vetsug lei.
- Jy kan depressie kry as jy te min vitamien D inneem.
- Die vitamien kan jou cholesterol help verlaag.
- Dit help jou liggaam om kalsium op te neem.
- Jy sal sukkel om swanger te raak as jy te min vitamien D inneem.
- Jou risiko om Alzheimers te kry, is ook minder as jy vitamien D inneem.

[TOTAAL AFDELING B: 10]

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3

- 3.1 Die visuele voorstelling beklemtoon dat die eerste mens wat 200 jaar oud gaan word reeds gebore is. ✓ (1)
- 3.2 Is die idee glad nie vergesog nie? ✓ (1)
- 3.3 kos ✓ (1)
- 3.4 Dit skep emosie. ✓ (1)
- 3.5 Ja. Dis 'n lang tafel wat die indruk skep van 'n groot familie van iemand wat volgens navorsing lank sal lewe. ✓ (1)
- 3.6 Die retoriese vrae trek die aandag van die leser./Die vrae betrek die leser. (1)
- 3.7 al dood ✓ (1)
- 3.8 voorsien van ✓ (1)
- 3.9 Dit is jou kind se kind se kind. ✓ (1)
- 3.10 Die pad is nou. (Betekenis: nie wyd nie, smal) ✓ (1)
- [10]

VRAAG 4

- 4.1 Besitlike voornaamwoord ✓ (1)
- 4.2 beriggie ✓ (1)
- 4.3 Hy breek bene as jy nie luister nie. ✓ Alliterasie beklemtoon sy naam. ✓ (2)
- 4.4 Ja. Hy lyk gevaarlik, groot en sterk en sy hemp het doodsbeendere op. ✓ (1)
- 4.5 Skole word geteister deur 'n vlag geweld. ✓ (1)
- 4.6 Die kinders het wapens by hulle, hulle lyk gewelddadig. ✓ (1)
- 4.7 ontmoeting ✓ (1)
- 4.8 Daar is 'n aardbol op die tafel. ✓ (1)
- 4.9 Die skoolhoof sê hulle moet hulle nuwe Aardrykskunde-onderwyser en langs hom sy lyfwag, Ben Beenbreker, ontmoet. ✓ (1)
- [10]

VRAAG 5

5.1	verganklikheid ✓	(1)
5.2	bywoordelike frase van tyd ✓	(1)
5.3	Natuurrampe is besig om verwoesting te saai. ✓	(1)
5.4	lewens ✓	(1)
5.5	dooie lyke ✓	(1)
5.6	Mexikaan OF Meksikaan ✓	(1)
5.7	Die planeet het <u>groot, vernietigende</u> orkane, aardbewings en vulkane nodig vir balans. ✓	(1)
5.8	misverstaan ✓	(1)
5.9	nuwer ✓	(1)
5.10	risiko's ✓	(1)

[10]

[TOTAAL AFDELING C: 30]

[GROOTTOTAAL: 70]

VRAESTEL 1: NOVEMBER (Voorbeeld 2) (bl. 210–220)

AFDELING A: BEGRIPSTOETS

VRAE: TEKS A

- 1.1 Deur personifikasie en die woordkeuses, soos “iewers”, “sidder” en “breek”. ✓ Dit bou spanning. ✓ (2)
- 1.2 Die son skyn en die lug is blou, maar die see is rof. Niemand waag dit op dek nie, al is die lug blou. ✓ (1)
- 1.3 Om iets uit te werk. ✓ (1)
- 1.4 Die jag se vermoëns word tot die uiterste beproef. ✓ (1)
- 1.5 ’n Verduideliking volg wat die dokters ná sy ondersoek bevind. ✓ Renaldo se blindederm moet uitgehaal word. ✓ (2)
- 1.6 “Maar dit lyk nie of Groenland ons wil hê nie.” ✓ (1)
- 1.7 In paragraaf 7 doen kaptein Dolby navorsing ✓ en vind iets uit wat hy vir homself hou. ✓ Die geheim kom uit in paragraaf 17 wanneer die mense wat Rolando help, sy taal kan praat. ✓ (3)
- 1.8 Daar is niks groen nie; dis ’n yslandskap. ✓ (1)
- 1.9 Ja. Hulle harte gaan uit na hom. ✓ Hulle maak hom op die boot gemaklik en later help hulle hom aan land gaan. ✓ (2)
- 1.10 “kasty” en “slinger” ✓ (1)
- 1.11 Die bemanning staan op die dek. ✓ (1)
- 1.12 Hy word op die rubberboot gehelp. Hy kan dus nie self loop nie. ✓ (1)
- 1.13 Nee. Die verteller se beskrywing is negatief. ✓ Hy let die geroeste metaalreling op, die betonmuur en dowwe haweligte. Dis nie ’n baie positiewe beskrywing nie. ✓ (2)
- 1.14 Verbasing en verligting. ✓ Hy snak na sy asem, sy mond val oop en hy soek na woorde. ✓ (2)
- 1.15 Die verteller en sy makkers was bekommerd oor Renaldo en het waarskynlik gedink hy sal in ’n vreemde land sterf. ✓ Maar op ’n vreemde plek vind hulle iemand wat sy taal kan praat. Daar is ’n gerustelling daarin. ✓ Dis asof ’n groter hand dit so bestier het. ✓ (3)
- [24]

VRAE: TEKS B

- 1.16 In Teks A is daar ’n siek mens en in Teks B ’n siek dier. ✓ Dus gaan dit hier oor mediese sorg aan dier en mens. ✓ (1)
- 1.17 vinnig ✓ (1)
- 1.18 Liefdevolle, vrolike stemming. ✓ (1)
- 1.19 Mense met troeteldiere. Die foto wys ’n persoon met sy/haar hond. ✓ (1)
- 1.20 As jou troeteldier siek is en jy het nie geld om die dier te help nie, is dit ’n probleem. ✓ Die probleem kan opgelos word deur troeteldierverskering te kry. ✓ (2)

[TOTAAL AFDELING A: 30]

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

SEWE dinge om in gedagte te hou as jy 'n nuwe visdammetjie wil bou. Dit moet in paragraafvorm weergegee word.

- Tref die nodige voorsorgmaatreëls vir veiligheid.
  - Besluit of jy die dammetjie as fokuspunt in jou tuin wil hê/waar die dammetjie moet wees.
  - Die dam moet naby 'n kragpunt wees as jy 'n pomp gaan gebruik.
  - Maak seker jy het die regte gereedskap en materiaal.
  - Lê eers die buitelyn van die dammetjie uit met tou.
  - Laat genoeg plek vir 'n filter.
  - Gebruik rivier klippe vir 'n mooi natuurlike voorkoms.
  - Kies laaste plante en visse by jou kwekery.
- (Enige 7)

[TOTAAL AFDELING B: 10]

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3

- 3.1 Alliterasie van die **b**-klank, woordkeuses soos: roep, pret en ontspanning, visuele voorstellings. ✓✓ (2)
- 3.2 Dit bied jou ontspanning omdat jy dit nodig het. ✓ (1)
- 3.3 wêreldwye web ✓ (1)
- 3.4 Om weg te kom van alles wat jou vasgevang hou. ✓ (1)
- 3.5 ontmoetingsplek ✓ (1)
- 3.6 uitnooi ✓ (1)
- 3.7 ontdekker ✓ (1)
- 3.8 paradysagtig ✓ Die omgewing is paradysagtig. ✓ (2)
- [10]

VRAAG 4

- 4.1 bruidegom ✓ (1)
- 4.2 musici OF musikusse ✓ (1)
- 4.3 Ja. Sy skoonseun sal volgens hom as Hägar se skoonseun bekend word. ✓ (1)
- 4.4 sal bekend word ✓ (1)
- 4.5 Hy moet as Hägar se skoonseun bekend word! ✓ (1)
- 4.6 Sy staan hande agter die rug en haar gesig lyk ontevrede. ✓ (1)
- 4.7 berug ✓ (1)
- 4.8 Sy is nie meer lief vir hom nie! ✓ (1)
- 4.9 Hägar roep ontevrede uit dat sy nie met hom kan trou nie; hy is net 'n musikant. ✓ (1)
- 4.10 Die huweliksbevestiging is Saterdagmiddag deur die familie gevier. ✓ (1)
- [10]

VRAAG 5

5.1	hondfamilie ✓	(1)
5.2	mees bekende ✓	(1)
5.3	Arktiese ✓	(1)
5.4	veeboerderygebiede ✓	(1)
5.5	byvoeglike bysin ✓	(1)
5.6	buitengewoon, groot ✓	(1)
5.7	As die persoon skelm is. ✓	(1)
5.8	Hulle is bekende lede van die hondfamilie alhoewel hulle nie juis soos honde lyk nie. ✓	(1)
5.9	Jou antwoord is <u>juis</u> . ✓	(1)
5.10	Modale bywoord ✓	(1)

[10]

[TOTAAL AFDELING C: 30]

[GROOTTOTAAL: 70]

VRAESTEL 3: Voorbeeld 1

AFDELING A (bl. 228)

Die opstel word sonder vooropgestelde idees nagesien. Die kandidaat kan enige interpretasie van die onderwerp skryf. Die onderstaande riglyne is nie bindend nie. Enige soort opstel kan aangebied word.

1.1

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat in Afrika gebeur het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word Afrika beskryf en die sintuie word gebruik om die kontinent te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die kandidaat op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat Afrika by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor Afrika en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor Afrika met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.2

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat gebeur het en hierna iemand se lewe letterlik of figuurlik vernietig het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word tegnologie beskryf en die sintuie word gebruik om tegnologie te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, en hoe hy/sy voel. In 'n bespiegelende opstel sal die kandidaat op sy/haar gevoelens, soos vrese fokus wat tegnologie by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor tegnologie wat mense se lewens kan vernietig en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor tegnologie wat jou lewe vernietig met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.3

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets positief wat in sy/haar kinderdae gebeur het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word sy/haar kinderdae positief beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos liefde en opwinding fokus wat sy/haar kinderdae by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor die invloed van sy/haar kinderdae en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié positiewe standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor die invloed van 'n mens se kinderdae met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.4

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat letterlik blou is en 'n invloed op die kandidaat se lewe gehad het. Die onderwerp kan ook figuurlik aangepak word, soos 'n blou Maandag toe iets gebeur het. Die kleur blou kan ook verwys na depressie en iets wat gebeur het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word blou beskryf (dit kan figuurlik wees) en die sintuie word gebruik om die kleur te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die kandidaat op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die kleur blou by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor die kleur blou en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dit kan moontlik iets wees soos die kleure van 'n skool. Moet leerders skoolklere dra? Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor die kleur blou met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.5

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op wat die inhoud van die boodskap was. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die boodskap beskryf en die sintuie word gebruik om die inhoud te beskryf; wat die kandidaat gesien het, gehoor het, geruik het en hoe hy/sy gevoel het toe die boodskap oorgedra is. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die boodskap by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor die invloed van boodskappe en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dit kan moontlik na die wyse verwys waarop mense op WhatsApp of Instagram kommunikeer of iets uit die nuus wat 'n invloed op die wêreld het. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor boodskappe met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.6.1

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat tydens 'n dans of makietie/okkasie gebeur het. Dit kan ook oor vriendskap of die liefde handel. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die gebeurtenis beskryf en die sintuie word gebruik om die gebeure te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die dans of sosiale geleentheid by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor dans of 'n sosiale geleentheid soos 'n matriekafskeid en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Byvoorbeeld: Matriekafskeid is 'n mors van geld. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor dans of 'n sosiale geleentheid met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.6.2

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op 'n storm wat 'n windmeul verwoes het. Die kandidaat kan ook net op die storm fokus, 'n letterlike of figuurlike storm wat hy/sy ervaar het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die letterlike of figuurlike storm beskryf en die sintuie word gebruik om te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en hartseer fokus wat die storm by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor byvoorbeeld die invloed van storms op die mens se lewe en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor storms in 'n mens se lewe met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee. Hierdie onderwerp kan ook handel oor besoedeling of natuurbewaring.

[50]

1.6.3

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op wat tydens 'n droogte gebeur het. Die onderwerp kan ook figuurlik hanteer word. Dit kan ook die laaste druppel in die emmer wees. Die storie kan vir iemand vertel word. Iets sleg wat gebeur het. In die beskrywende opstel word droogte of water beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die kandidaat op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat droogte of water by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor droogte en of water of die voorsiening van hulpbronne en die skaarsheid daarvan en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor droogte en of water met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

[TOTAAL AFDELING A: 50]

AFDELING B (bl. 231)

2.1

- Die brief fokus op die vriend/vriendin wat in 'n ander land bly.
- Die formaat moet korrek wees.
- Die adres en datum verskyn regs bo.
- Na die skrywer se adres volg 'n informele aanhef.
- Die brief sluit informeel af, gevolg deur die skrywer (die kandidaat) se naam of die woorde: Jou vriend/Jou vriendin.
- Informele taal, register en styl.
- Die skrywer skryf aan 'n vriend/vriendin nadat hy/sy hom/haar aangemoedig het om ook te emigreer. Redes moet gegee word waarom die skrywer nie wil emigreer en sy vaderland wil verlaat nie.
- Beskrywende taal word gebruik.
- Die brief is logies en volgens 'n spesifieke doel.
- Daar is 'n inleiding, liggaam en slot.

[25]

2.2

- Die huldeblyk fokus op die ouma/oupa wat onlangs oorlede is. Die huldeblyk word tydens die begrafnisdiens gelewer.
- Die formaat moet korrek wees: Die gehoor moet aangespreek word.
- Die naam, van, geboortedatum en sterfdatum, oorsaak van dood en mense wat agtergelaat word, word genoem.
- Interessante staaltjies word vertel.
- Wat die persoon vir die kandidaat beteken het, word genoem.
- Taal en styl is formeel.
- Eufemisme word gebruik.

[25]

2.3

- Die styl is objektief en feite word kortliks weergegee.
- Die opskrif verskyn boaan die berig. 'n Subopskrif kan ook gegee word.
- Geen emosie en persoonlike menings word gegee nie.
- Die volgende vrae word beantwoord oor die tweede Titanic wat te water gelaat is:
  - Wie was betrokke?
  - Wat het gebeur?
  - Wanneer het dit gebeur?
  - Daar word uitgebrei deur vrae soos HOEKOM? en HOE? te beantwoord.
- Aanhalings van mense wat direk betrokke was of ooggetuies was, kan gegee word.
- Die mening van kundiges kan gegee word.
- Die slot vat alles saam.

[25]

2.4

- Die verslag word aan die versekeringsmaatskappy gerig.
- Die datum en plek word genoem.
- Die toon is objektief
- Die taal is formeel
- Gebeure word feitelik oorgedra. Daar is baie detail.
- Die bure se seun het per ongeluk teen die kandidaat se ma se motor vasgery. Die ongeluk was nie opsetlik nie. Daar moet verduidelik word hoe dit gebeur het, waar die motor was, waar die motor getref is en wat die skade is.
- Daar word genoem of daar nog getuies is.
- Die gevolgtrekking en die aanbevelings word gemaak om volpunte te kry.

[25]

2.5

- Die toespraak word uit die oogpunt van die leier van die graad 11-leerders geskryf. Die toespraak fokus op die laaste dag van die graad 12-leerders by die skool.
- Die styl is informeel.
- Die graad 12-gehoor word aangespreek.
- Die vrae WANNEER, WAAR, HOEKOM, WIE en WAT word beantwoord.
- Die inleiding wek belangstelling.
- Die slot stem die gehoor tot nadenke.

[25]

2.6

- Die fokus van die gesprek val op die krisis wat beleef word. Die spreker wil sy/haar verhouding met 'n vriend/vriendin beëindig. Die vader behoort die spreker raad te gee of te vertroos.
- Die spreker en sy pa voer 'n gesprek.
- Spreekbeurt vind plaas in die orde waarin die gesprek gevoer word en vanuit die spreker se perspektief.
- Die dialoog is in blokvorm geskryf.
- Na elke spreekbeurt is 'n reël oopgelaat.
- 'n Dubbelpunt word na die naam van elke spreker gebruik.
- Ekstra inligting is tussen hakies aangedui.
- 'n Scenario kan as inleiding geskep word.
- Geen aanhalingstekens word gebruik nie.

[25]

[TOTAAL AFDELING B (2 x 25): 50]
[GROOTTOTAAL: 100]

VRAESTEL 3: Voorbeeld 2

AFDELING A (bl. 235–236)

Die opstel word sonder vooropgestelde idees nagesien. Die kandidaat kan enige interpretasie van die onderwerp skryf. Die onderstaande riglyne is nie bindend nie. Enige soort opstel kan aangebied word.

1.1

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets onvergeetlik wat in sy/haar lewe gebeur het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die situasie en gebeure beskryf en die sintuie word gebruik; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die herinneringe by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor iets wat onvergeetlik is en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.2

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat gebeur het en hierna iemand se lewe vernietig het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die matriekafskied beskryf en die sintuie word gebruik; wat die kandidaat sien, hoor, en hoe hy/sy voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese fokus wat die matriekafskied by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor matriekafskied as 'n vermorsing van geld en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor matriekafskied as 'n vermorsing van geld met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.3

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op lees as 'n positiewe ervaring, iets wat gebeur het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word lees positief beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos liefde en opwinding fokus wat lees by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor lees se invloed op 'n nasie en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié positiewe standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor lees as die voedingsbron van 'n nasie met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.4

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat gebeur het en die spreker sy onskuld probeer bewys. Dit het 'n invloed op die kandidaat of iemand anders se lewe gehad. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die gebeure beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die gebeure toe hy/sy onskuldig was, by hom/haar wakker gemaak het. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief, moontlik oor mense wat onskuldig in die tronk is of aangekla is van iets en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor byvoorbeeld onskuldige mense in die tronk met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.5

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op die gebeure toe die persoon nie bereik kon word nie. Iets het gebeur en die kandidaat moes dringend met iemand kontak maak of deur iemand gekontak word. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die boodskap beskryf en die sintuie word gebruik om die gebeure te beskryf; wat die kandidaat gesien het, gehoor het, geruik het en hoe hy/sy gevoel het toe die voorval gebeur het. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die onbereikbaarheid by hom/haar wakker gemaak het. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor selfone se nut en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dit kan moontlik na die wyse verwys waarop mense met selfone omgaan. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor selfone as doeltreffende kommunikasiemiddel met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.6.1

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op die huis of die aand wat iets spokerig gebeur het. Dit was 'n volmaan. Daar is geen blare aan die bome nie, dus was dit winter. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die gebeurtenis beskryf en die sintuie word gebruik om die gebeure te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die huis by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor huisvesting en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Byvoorbeeld: Behuising is slegs vir die rykes. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument, byvoorbeeld of huisvesting 'n reg of voorreg is, net vir rykes is en nie vir armes nie, met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee. Die interpretasie van die onderwerp soos huis, paleis, pondok, varkhok is ook hier van toepassing.

[50]

1.6.2

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op 'n akademiese prestasie of iets wat op skool gebeur het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die skool beskryf en die sintuie word gebruik om die skoolervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en hartseer of opwinding fokus wat skool by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor akademie en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Byvoorbeeld dat skool en universiteit, enige akademiese opleiding vir almal, ryk en arm toeganklik moet wees. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervaringe gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor akademiese opleiding met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee. Die slagspreuk, “fees must fall” kan ook hier van toepassing wees.

[50]

1.6.3

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op die bootjie op die strand. Die storie kan vir iemand vertel word. Die bootjie kan ook figuurlik gesien word, byvoorbeeld 'n verhouding wat beëindig is. In die beskrywende opstel word die bootjie beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die bootjie by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor enige onderwerp wat figuurlik as bote of skepe wat strand gesien kan word en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Enige saak wat se rol in die samelewing uitgedien is. 'n Ander moontlike invalshoek kan viskwotas wees. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervaringe gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor byvoorbeeld viskwotas of die rol van die see as voedingsbron vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

[TOTAAL AFDELING A: 50]

AFDELING B (bl. 238)

2.1

- Die brief handel oor 'n klage oor 'n vuil winkel.
- Die formaat is formeel.
- Daar is twee adresse. Die een staan regs en die maatskappy se adres staan links. Die brief is gerig aan: Die Bestuurder, ABC-winkel, Posbus 123, Boksburg, 1495.
- Die brief word aan die bestuurder gerig
- Die eerste sin onder die aanhef gee die rede vir die brief.
- Daar is dus 'n aanhef, 'n inhoudsopskrif en 'n gepaste afsluiting.
- Die inhoud handel oor die vuil winkel.
- Die styl en register is formeel, saaklik en hoflik.
- Die brief word formeel afgesluit en die skrywer (die kandidaat) se voorletters en van word gegee.
- Die skryfstuk is logies en volgens 'n spesifieke doel.

[25]

2.2

- Die formaat lyk soos die formele brief.
- Die styl is formeel.
- Die brief handel oor die toenemende geweld in skole.
- Die brief word aan die redakteur van 'n plaaslike koerant gerig
- Daar moet twee adresse wees. Die een staan regs en die koerant se adres staan links.
- Die eerste sin onder die aanhef gee die onderwerp van die brief.
- Daar is dus 'n aanhef, 'n inhoudsopskrif en 'n gepaste afsluiting.
- Die inhoud handel oor die toenemende geweld in skole.
- Die styl en register is formeel, saaklik en hoflik.
- Die brief word formeel afgesluit.
- As 'n skuilnaam gebruik is, is daar 'n streep tussen die twee name getrek, byvoorbeeld:
Versigtig

Die uwe
A. Roux

- Die skryfstuk is logies en volgens 'n spesifieke doel.

[25]

2.3

- Die huldeblyk fokus op die Afrikaansonderwyser wat aftree. Die huldeblyk word tydens die saalbyeenkoms gelewer.
- Die gehoor word aangespreek.
- Die onderwyser se naam en van word genoem.
- Interessante staaltjies word vertel.
- Wat die persoon vir die kandidaat beteken of beteken het, word genoem.
- Taal en styl is formeel.
- Eufemisme word gebruik.

[25]

2.4

- 'n Fliëk word beoordeel.
- Daar is 'n treffende kop met alliterasie en/of assonansie.
- Die toon is subjektief
- 'n Opsomming word gegee sonder om die hele storie weg te gee.
- Die vertolking van die karakters, beligting en kostuums word bespreek.
- Die naam van die akteurs of aktrises en die regisseur word genoem.
- Die inhoud en taalgebruik word bespreek.
- 'n Mening word in die slot gegee en die fliëk word aanbeveel of nie.

[25]

2.5

- Die opskrif verskyn boaan. 'n Subopskrif kan ook gegee word.
- Geen emosie en persoonlike menings word gegee nie.
- Die vraag of die dae verby is dat tieners gesien en nie gehoor word nie, word beantwoord.
- Die mening van kundiges kan gegee word.
- Die styl is objektief en feite word kortliks weergegee.
- Die slot vat alles saam.

[25]

2.6

- Die fokus van die onderhoud val op die bekende persoon waarmee die onderhoud gevoer word.
- Daar is 'n inleidende paragraaf oor die persoon met wie die onderhoud gevoer is.
- Daar is inligting oor die persoon.
- Die plek die omstandighede waar die onderhoud gevoer is, word in die inleidende paragraaf gemeld.
- Die vrae is onderstreep.
- Die antwoorde wat die persoon gee, is onder die vrae.
- Daar is 'n slot.

[25]

[TOTAAL AFDELING B (2 x 25): 50]

[GROOTTOTAAL: 100]

VRAESTEL 3: Voorbeeld 3

AFDELING A (bl. 242–243)

Die opstel word sonder vooropgestelde idees nagesien. Die kandidaat kan enige interpretasie van die onderwerp skryf. Die onderstaande riglyne is nie bindend nie. Enige soort opstel kan aangebied word.

1.1

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat gebeur het toe iemand nie ontvang het wat hy/sy gedink het 'n gegewe is nie. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die situasie en gebeure beskryf en die sintuie word gebruik; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en hoe hy/sy gevoel het toe die gebeure plaasgevind het. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die gebeure of herinneringe daaraan by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor iets wat toe nie gebeur het soos die verwagting geskep word nie en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. 'n Moontlike invalshoek kan dobbelary wees. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.2

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iemand wat die verteller nooit weer gesien het nie. Daar het dus iets gebeur. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die afskeid beskryf en die sintuie word gebruik; wat die kandidaat sien, hoor, en hoe hy/sy voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos leed fokus wat die verlies by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor iets soos of spoke werklik bestaan en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.3

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op die media as negatiewe ervaring, iets wat gebeur het. Die media is gevaarliker as rook. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die media negatief beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrees en weersin fokus wat die media by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor die media se invloed op die mens en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. 'n Moontlike invalshoek kan die Amerikaanse "vals nuus" wees. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor die media as negatiewe ervaring met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.4

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op iets wat gebeur het as sestienjarige. Dit het 'n invloed op die kandidaat se lewe. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die gebeure beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en hoe voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die gebeure toe hy/sy sestien was, by hom/haar wakker gemaak het. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief, moontlik oor die ouderdom sestien skryf en die leser van sy/haar standpunt probeer oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor byvoorbeeld of 'n sestienjarige al 'n rybewys kan kry, gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.5

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op Engels wat voorkeur in die samelewing kry. Iets het gebeur. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die boodskap beskryf en die sintuie word gebruik om die gebeure te beskryf; wat die kandidaat gesien het, gehoor het, geruik het en hoe hy/sy gevoel het toe die voorval gebeur het. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die gebruik van Engels by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor Engels wat Afrikaans of 'n ander moedertaal doordruk en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor Engels wat Afrikaans of 'n ander moedertaal vermoor met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.6.1

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op armoede, iets wat gebeur het dat 'n vrou op haar knieë in die straat staan. Mense stap net verby. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die gebeurtenis beskryf en die sintuie word gebruik om die gebeure te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en opwinding fokus wat die gebeure by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor byvoorbeeld armoede of werkloosheid en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.6.2

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op 'n plaas of boerdery of iets wat op die plaas gebeur het. Die invalshoek kan ook wees die dag toe hy/sy die bul by die horings gepak het. Die storie kan vir iemand vertel word. In die beskrywende opstel word die plaas beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese, opwinding en hartseer fokus wat die plaas of plaasdiere by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor boerdery se waarde of byvoorbeeld plaasmoorde of houthuise en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor geweld op plase of die waarde van boerdery of houthuise met bewyse vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

1.6.3

Indien die kandidaat die opstel as 'n verhalende skryfstuk aanbied, sal die fokus wees op die brand in die woud of bos. Die storie kan vir iemand vertel word. Die brand kan ook figuurlik gesien word, byvoorbeeld iets wat gebeur het met vernietigende gevolge vir die verteller. In die beskrywende opstel word die brand beskryf en die sintuie word gebruik om die ervaring te beskryf; wat die kandidaat sien, hoor, ruik en voel. In 'n bespiegelende opstel sal die leerder op sy/haar gevoelens, soos vrese en hartseer fokus wat die brand by hom/haar wakker maak. Indien dit as 'n argumenterende opstel hanteer word, skryf die kandidaat subjektief oor brande en die rol wat dit in die ekologie speel of die gevare daarvan en probeer hy/sy die leser van sy/haar standpunt oortuig. Dié standpunt word met bronne, nuusgebeure en ervarings gemotiveer. In 'n beredenerende opstel sal albei kante van die argument oor byvoorbeeld iets met vernietigende gevolge vir almal vir en teen die saak gemeld word. Die kandidaat se mening word in die slot gegee.

[50]

[TOTAAL AFDELING A: 50]

AFDELING B (bl. 246)

2.1

- Die brief handel oor 'n gelukwensing as diskjoggie van die jaar en iets wat hy/sy gedoen het om te wys dat sy/hy op 'n professionele wyse werk.
- Die formaat is formeel.
- Daar is twee adresse. Die een staan regs en die maatskappy se adres staan links.
- Die brief word aan die diskjoggie gerig
- Die eerste sin onder die aanhef gee die rede vir die brief.
- Daar is dus 'n aanhef, 'n inhoudsopskrif en 'n gepaste afsluiting.
- Die inhoud moet handel oor die gelukwensing en wat hy/sy gedoen het om die prys te verdien.
- Die styl en register is formeel, saaklik en hoflik.
- Die brief word formeel afgesluit en die skrywer (die kandidaat) se voorletters en van word gegee.
- Die brief is logies en volgens 'n spesifieke doel geskryf.

[25]

2.2

- Die formaat is die formele brief
- Die styl is formeel.
- Die adres kom regs
- Die maatskappy se adres is links.
- Skryf aan **Die Bestuurder, Dikdirkdrukkers, Oos-Londen, 5201.**
- Die brief begin met **Geagte Heer** of net **Meneer/Mevrou/Mejuffrou.**
- Die doel van die brief word vermeld.
- Die brief meld waar die advertensie vir die werk gesien is.
- Die brief meld die aansoeker se uitstaande vaardighede en die dokumente wat hy/sy insluit.
- Die brief eindig met:
Die uwe
(Handtekening)
Piet Smit

[25]

2.3

- Die agenda is 'n opsomming van wat in die debatspan se vergadering oor die jaar se aktiwiteite bespreek gaan word.
- Dit is 'n sakelys.
- Die datum is boaan.
- Die notule is 'n uitbreiding van elke punt wat tydens die vergadering bespreek is.

[25]

2.4

- Die verslag word aan die skoolhoof gerig. Die datum en plek word genoem.
- Die toon is objektief
- Die taal is informeel
- Gebeure word feitelik oorgedra. Daar is baie detail.
- Daar was 'n voorval in die klas waar een leerder 'n ander aangeval het. Die skrywer het gesien wat gebeur. Daar moet verduidelik word hoe dit gebeur het.
- Daar word genoem of daar nog getuies is.
- Daar is 'n gevolgtrekking en aanbevelings om volpunte te kry.

[25]

2.5

- Die toespraak word deur die voorsitter van die leerderraad aan die leerders en ouers gelewer. Die toespraak fokus op die toenemende alkoholgebruik op skool.
- Die styl is formeel.
- Die gehoor word aangespreek.
- Die vrae WANNEER, WAAR, HOEKOM, WIE en WAT word beantwoord.
- Die inleiding wek belangstelling.
- Die slot stem die gehoor tot nadenke.

[25]

2.6

- Die fokus van die gesprek val op die krisis wat beleef word. Die spreker se vriend of vriendin het sy/ haar meisie of ou afgevry. Die moeder behoort die spreker raad te gee of te vertrou.
  - Die spreker en sy/haar ma voer 'n gesprek.
  - Spreekbeurt vind plaas in die orde waarin die gesprek gevoer word en vanuit die spreker se perspektief.
  - Die dialoog is in blokvorm geskryf.
  - Na elke spreekbeurt word 'n reël oopgelaat.
  - Daar is 'n dubbelpunt na die naam van elke spreker.
  - Ekstra inligting word tussen hakies aangedui.
  - 'n Scenario kan as inleiding tot die dialoog geskep word.
  - Geen aanhalingstekens word gebruik nie.
- [25]

[TOTAAL AFDELING B (2 x 25): 50]
[GROOTTOTAAL: 100]